

Šiame numeryje:**Popiežius**

Žinia Pasaulinės taikos dienos (2005 m. sausio 1 d.) proga 2

Bažnyčia Lietuvoje

Kardinolo Audrio Juozo Bačkio Kalėdų sveikinimas 5

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis 6

Konferencija apie dorinį ugdymą 6

Kauno kunigų seminarijos 140 metų sukakties minėjimas 8

Lietuvos prezidentas pagerbė *Caritas* darbuotojus bei savanorius 10

Šventė Vilniaus kunigų seminarijoje 11

Pašventinta „Marijos radijo“ studija 12

Švenčiausiosios Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilnės minėjimas 12

Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčia pradėjo švęsti savo jubiliejinius metus 14

Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* metinė konferencija 15

Kunigų diena Kaišiadorių vyskupijoje 16

HomilijosJĖZAUS KRIKŠTAS
Jėzaus Krikštas (A) 17DIEVO AVINĖLIS
2 eilinis sekmadienis (A) 18**Ganytojo žodis**Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Kauno kunigų seminarija istorijos verpetuose 19**Straipsniai**Kun. Robert J. Daly SJ
AUKA – KELIAS Į VELYKŲ SLĖPINĮ 20Kun. Vaclovas Aliulis MIC
APIE LIETUVIŠKUOSIUS BIBLIJOS VERTIMUS 22**Bažnyčia pasaulyje**

150-osios Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos metinės 24

Kardinolas Ratzingeris išpėja dėl laicizmo pavojaus 24

Jonas Paulius II

Žinia Pasaulinės taikos dienos (2005 m. sausio 1 d.) proga

Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu.

1. Naujųjų metų pradžioje dar kartą kreipiuosi į tautų vadovus ir visus geros valios žmones, suvokiančius poreikį kurti taiką pasaulyje. 2005 m. Pasaulinės taikos dienos tema pasirinkau šventojo Pauliaus žodžius iš Laiško romiečiams „Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu“ (12, 21). Blogis nenugalimas blogiu: einant tokiu keliu, užuot įveikus blogį, jam pralaimima.

Didysis apaštalas atskleidžia pamatinę tiesą: taika yra ilgos ir sunkios kovos, kai pergalė pasiekama tik gėriu įveikiant blogį, padarinys. Žvelgiant į dramatiškus brolyžudiškų konfliktų scenarijus daugelyje pasaulio šalių, suvokiant jų sukeltus nenusakomus kentėjimus bei neteisybes, vienintelis tikrai konstruktyvus pasirinkimas apaštalo siūlymu yra *bodėtis pikto ir laikytis gero* (plg. Rom 12, 9).

Taika yra gėris, kurį dera kurti gėriu: tai gėris individams, šeimoms, tautoms ir visai žmonijai; tai gėris, kurį reikia palaikyti ir puoselėti gėrio įkvėptais sprendimais ir veiksmais. Galime suvokti apaštalo Pauliaus kito posakio gelminę tiesą: „Niekam neatmokėkite pikto už piktą“ (Rom 12, 17). Vienintelė išeitis norint ištrūkti iš uždaro rato, kuriuo blogis gimdo blogį, yra priimti apaštalo žodžius: „Nesiduok pikto nugalimas, bet nugalėk pikta gerumu“ (Rom 12, 21).

Blogis, gėris ir meilė

2. Nuo pradžios žmonija pažino blogio tragediją ir siekė rasti jo šaknis bei paaiškinti priežastis. Blogis nėra anonimiška jėga, veikianti pasaulyje neasmeniniais deterministiniais mechanizmais. Blogis ateina per žmogaus laisvę. Laisvė, išskirianti žmones iš visų kitų žemės kūrinų, visuomet esti pačioje blogio dramatos šerdyje ir nuolat ją lydi. *Blogis visuomet turi veidą ir vardą*: veidą ir vardą laisvai jį pasirinkusių vyrų bei moterų. Šventasis Raštas moko, kad istorijos aušroje Adomas ir Ieva sukilo prieš Dievą ir Abelį nužudė jo brolis Kainas (plg. Pr 3–4). Tai pirmieji neteisingi pasirinkimai, kuriuos amžių tėkmėje lydėjo nesuskaitoma daugybė kitų. Kiekvienas iš tų pasirinkimų turi *vidutinę moralinę reikšmę*, apimančią apibrėžtą subjektyvią atsakomybę ir pamatinį kiekvieno asmens santykį su Dievu, kitais žmonėmis ir visa kūrinija.

Giliausia plotme *blogis yra traagiškas meilės reikalavimų atmetimas* (1). Atvirkiščiai, moralinis gėris yra kilęs iš meilės, reiškiasi meile ir yra nukreiptas į meilę. Visa tai ypač akivaizdu krikščionims, žinantiems, kad buvimas vieno mistinio Kristaus kūno nariais nustato ypatingą san-

tykį ne tik su Viešpačiu, bet taip pat su jų broliais ir seserimis. Krikščioniškosios meilės, kuri Evangelijoje yra gyvasis moralinio gėrio šaltinis, vidinė logika veda net į priešų meilę: „Jei tavo priešininkas alksta, pavalgydink jį, jei trokšta, pagirdyk jį“ (Rom 12, 20).

Visuotinio moralės įstatymo „gramatika“

3. Žvelgdami į dabartinę pasaulio būklę negalime nepastebėti trikdančio *įvairių socialinių ir politinių blogio apraiškų* plitimo: nuo visuomeninės netvarkos iki anarchijos ir karo, nuo neteisybės iki smurto ir žudynių. Norint rasti teisingą kelią, renkantis tarp prieštarų gėrio ir blogio iššūkių, žmonijos šeimos neatidėliotinai reikia išsaugoti ir vertinti paties Dievo duotą *bendrą moralinių vertybių paveldą*. Todėl šventasis Paulius drašina, kad visi pasiryžę įveikti blogį gerumu *būtų kilnūs ir didžiavasiški puoselėjant taiką* (plg. Rom 12, 17–21).

Prieš dešimtį metų kalbėdamas Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje apie reikalą bendrai angažuotis taikos tarnybai, nurodžiau *visuotinio moralės įstatymo „gramatiką“* (2), kurią Bažnyčia primena daugelyje pamokymų šia tema. Šis įstatymas, įkvėpdamas bendras vertybes bei principus, vienija žmones, nepaisant jų kultūrų įvairovės, ir pats nekintamas: „jis nepriklauso nuo idėjų ir papročių kaitos ir palaiko jų pažangą. Juo paremtos taisyklės galioja esmingai. Net jeigu paneigiami šio įstatymo principai, jo neįmanoma nei sunaikinti, nei išrauti iš žmogaus širdies. Jis visada atgyja pavienių žmonių ir visuomenės gyvenime“ (3).

4. Ši bendra *moralinio įstatymo „gramatika“* reikalauja iš mūsų vis didesnio angažavimosi ir atsakomybės, laiduojant individų bei tautų gyvenimo pagarbą bei plėtrą. Šiuo požiūriu socialinės bei politinės prigimties blogybės, veikiančios pasaulį, ypač sukeltos *smurto proveržių*, turi būti aiškiai smerkiamos. Čia prisiminiau mylimą *Afrikos žemyną*, kuriame konfliktai jau pareikalavo milijonų aukų, ir jie dar tęsiasi. Taip pat mąstau apie pavojingą *Palestiną*, Jėzaus žemės, padėtį, kur nesiseka tiesa ir teisingumu sumegzti tarpusavio supratimo gijų, nutrauktų konflikto, bauginamai kasdien audrinamo pasikėsinimais ir keršto atsakais. O ką kalbėti apie *teroristinio smurto* nerimą keliantį reiškinį, atrodo, vedantį visą pasaulį į baimę ir sielvartą? Galiausiai su kartėliu turime pripažinti, kad *Irako drama* nelemtai tęsiasi, skleidama netikrumą ir nesaugumą.

Norint pasiekti taikos gerį reikia aiškiai ir sąmoningai pripažinti: smurtas yra nepriimtinas blogis ir jis niekuomet neišsprendžia problemų. „Smurtas yra melas, nes jis priešinasi tikėjimo tiesai, mūsų žmogiškumo tiesai“ (4). Reikia *didelių sąžinės ugdymo pastangų* norint išauklėti jaunąją kartą gėriui laikantis Bažnyčios skelbiamo ir puoselėjamo *integralaus ir broliško humanizmo*. Tai yra socialinės, ekonominės ir politinės tvarkos, gerbiančios kiekvieno asmens orumą, laisvę bei pagrindines teises, pamatas.

Taikos gėris bei bendrasis gėris

5. Puoselėjant taiką, kai blogis nugalimas gėriu, reikia rūpestingai apmąstyti *bendrajį gėrį* (5), jo socialines ir politines implikacijas. Puoselėjant bendrajį gėrį visais lygmenimis drauge puoselėjama taika. Ar gali individas visiškai save realizuoti, nepaisydamas savo socialinės prigimties, t. y. buvimo „su“ kitais ir „dėl“ kitų? Bendrasis gėris glaudžiai jį saisto. Tai tiesiogiai siejasi su kiekviena individo socialinės prigimties apraiška: šeima, grupėmis, draugijomis, miestais, regionais, valstybėmis, tautų bendrijomis. *Tam tikru būdu kiekvienas žmogus yra pašauktas bendrajam gėriui*, nuolat siekdamas kitų gėrio lyg savojo. Ši atsakomybė ypač gula ant visų lygių politinės valdžios pečių, kadangi ji pašaukta kurti socialinių sąlygų visumą, leidžiančią puoselėti integralią asmens sklaidą (6).

Todėl bendrasis gėris reikalauja gerbti ir integraliai puoselėti asmenį bei pamatines žmogaus teises, taip pat platesniu požiūriu gerbti ir puoselėti tautų teises. Šiuo požiūriu Vatikano II Susirinkimas skelbia: „Kadangi tarpusavio priklausomybė kaskart didėja ir palengva apima visą pasaulį, bendrasis gėris <...> šiandien tampa vis universalesnis, taigi teisėmis ir pareigomis susiejantis asmenį su visa žmonija. Kiekviena grupė privalo atsižvelgti į kitų grupių reikmes ir teisėtus siekius, netgi į visos žmonijos bendrajį gėrį“ (7). Žmonijos, kaip visumos, gėris, apimant ateities kartas, ragina tautas bendradarbiauti, kur kiekviena tauta turi įnešti savo indėlį (8).

Kai kurie supaprastinti požiūriai į žmogiškąją tikrovę paverčia bendrajį gėrį paprasta *socialine – ekonomine gerove*, neturinčia jokio transcendentinio tikslo ir sykiu prarandančia giliausią prasmę. Vis dėlto *bendrasis gėris* turi *transcendentinį matmenį*, nes Dievas yra galutinis visų savo kūrinių tikslas (9). Krikščionys žino, kad Jėzus visiškai atskleidė, kaip galima pasiekti tikrą žmonijos bendrajį gėrį. Istorija keliauja į Kristų ir jame pasiekia viršūnę: dėl Kristaus, per Kristų ir Kristui kiekvieną žmogiškąją tikrovę galima nuvesti į visišką pilnatvę Dieve.

Taikos gėris ir pasaulio gėrybių naudojimas

6. Kadangi taikos gėris yra glaudžiai susijęs su visų tautų plėtra, visuomet reikia atsižvelgti į *etinius žemės gėrybių naudojimo reikalavimus*. Vatikano II Susirinkimas priminė, jog „žemė ir visa, kas joje, Dievas paskyrė visų žmonių bei tautų naudojimui, tad teisingumui vadovaujant ir meilei lydint sukurtosios gėrybės turi lygiai tekti visiems“ (10).

Kiekvienas žmogus, būdamas žmonijos šeimos narys, tampa tarsi *pasaulio piliečiu, turinčiu* atitinkamas teises ir pareigas, kadangi visi žmonės yra vienijami *bendros kilmės ir aukščiausios paskirties*. Vaikui pačiu gyvybės pradėjimo faktu yra suteikiamos teisės, jis nusipelno rūpinimosi, dėmesio, kuriuos garantuoti yra kiekvieno pareiga. Rasizmo pasmerkimas, mažamečių gynimas, pagalba migrantams ir pabėgėliams ir tarptautinio solidarumo mobilizavimas siekiant padėti vargšams yra ne kas kita, kaip nuolatinis pasaulinio pilietiškumo principo taikymas.

7. Šiandien į taikos gėrį turime žvelgti glaudžiai siedami jį su *naujomis gėrybėmis*, atsiradusiomis dėl mokslo ir technologijos pažangos. Taikant visuotinės žemės gėrybių paskirties principą jas taip pat reikia *paskirti pamatinių žmonijos poreikių tarnybai*. Tinkamos tarptautinio lygmens iniciatyvos gali leisti visiškai įgyvendinti visuotinės žemės gėrybių paskirties principą, visiems – individams ir tautoms – garantuojant pagrindines prielaidas dalyvauti plėtroje. Tai tampa įmanoma pašalinus barjerus ir monopolijas, nustumiančias daugybę tautų į nuošalę (11).

Taikos gėris bus geriau garantuojamas, jei tarptautinė bendruomenė imsis didesnės atsakomybės dėl to, kas vadinama *viešosiomis gėrybėmis*. Tai gėrybės, kuriomis visi piliečiai naudojasi automatiškai, nors nebuvo jų sąmoningai pasirinkę ar kokiu nors būdu prie jų prisidėję. Nacionaliniu lygmeniu tai taikytina tokioms gėrybėms kaip teisinė sistema, krašto apsauga, kelių ir geležinkelių tinklas. Šiandienos pasaulyje, visiškai apimtame globalizacijos, vis daugiau viešųjų gėrybių įgyja visuotinį pobūdį, todėl kasdien vis daugėja *bendrų interesų*. Pakanka prisiminti kovą su skurdu, taikos ir saugumo siekimą, rūpinimąsi klimato pokyčiais, ligų plitimo kontrolę. Tarptautinė bendruomenė turi atsakyti į tuos interesus vis plačiau apimančiais teisiniais susitarimais, kurių tikslas – *reguliuoti viešųjų gėrybių vartojimą* ir kurie yra kilę iš visuotinių teisingumo ir solidarumo principų.

8. Visuotinės gėrybių paskirties principas gali padėti veiksmingiau atsiliiepti į *skurdo iššūki*, ypač atsižvelgiant į kraštutinį skurdą, kurį vis dar patiria milijonai žmonių. Naujojo tūkstantmečio pradžioje tarptautinė bendrija išsikėlė prioritetinį uždavinį iki 2015 m. per pusę sumažinti skurstančiųjų skaičių. Bažnyčia remia ir drąsina šį išipareigojimą, ji visus tikinčius Kristų kviečia konkrečiai kiekvienoje aplinkoje rodyti *meilės vargšams pirmenybę* (12).

Skurdo tragedija lieka glaudžiai susijusi su *neturtingųjų šalių užsienio skolų* problema, kuri dar neišspręsta, nepaisant reikšmingos pažangos šioje srityje. Prieš penkiolika metų aš atkreipiau visuomenės dėmesį į tą faktą, kad neturtingųjų šalių užsienio skolos „tiesiogiai siejasi su daugybe kitų problemų, kaip antai užsienio investicijomis, didžiųjų tarptautinių organizacijų tinkamu funkcionavimu, žaliavų kainomis ir kt.“ (13). Neseniai pritaikyti išiskolinimų sumažinimo mechanizmai, kurie leidžia ypač susitelkti į vargšų poreikius, be abejo, pagerino *ekonominės plėtros* kokybę. Tačiau dėl daugybės veiksnių ši plėtra kiekybiniu požiūriu dar nėra pakankama, ypač žvelgiant į tūkstantmečio pradžioje užsibrėžtus tikslus. Neturtingi kraštai atsidūrė *ydingame rate*: mažos pajamos ir menka plėtra riboja santaupų galimybes ir, kita vertus, mažos investicijos ir neveiksmingas santaupų panaudojimas neskatina plėtos.

9. Popiežius Paulius VI sakė, ir aš tai patvirtinau, kad vienintelė veiksminga priemonė, leidžianti valstybėms susidoroti su dramatiška skurdo problema, – suteikti joms reikalingą *užsienio finansinę pagalbą* iš viešų ar privačių šaltinių, palankiomis sąlygomis, laikantis teisin-

gumu grindžiamų tarptautinių prekybinių santykių (14). Neatidėliotina būtina *moralinė ir ekonominė mobilizacija*, gerbiant jau priimtus neturtingosioms šalims palankius susitarimus ir tuo pačiu metu išlaikant galimybę peržiūrėti tuos susitarimus, kurie ypač slegia kai kurias šalis. Šiuo požiūriu *viešajai plėtros pagalbai* reikalingas naujas impulsas, taip pat būtina tirti naujus pasiūlymus, kaip finansuoti plėtrą nepaisant galinčių iškilti sunkumų (15). Kai kurios vyriausybės jau rūpestingai svarsto apie perspektyvius ta kryptimi vedančius mechanizmus; šios reikšmingos iniciatyvos vykdytinos tikro dalijimosi dvasia, gerbiant *subsidiarumo principą*. Taip pat reikia kontroliuoti, kad neturtingųjų šalių plėtrai skirti finansiniai ištekliai tiek šalių donorų, tiek šalių gavėjų būtų administruojami pagal griežtus kriterijus. Bažnyčia drąsina šias pastangas ir prisideda prie jų. Pakanka prisiminti daugelio katalikiškųjų plėtros ir pagalbos agentūrų vertingą įnašą.

10. Baigiantis Didžiajam 2000 m. jubiliejui savo apaštališkajame laiške *Novo millennio ineunte* prabilau apie neatidėliotiną naujo *meilės išradinumo* būtinybę (16) siekiant skleisti pasaulyje vilties Evangeliją. Šis poreikis aiškiai matomas žvelgiant į *daugybę sudėtingų problemų Afrikos plėtros kelyje*: daugybė ginkluotų konfliktų, kraštutinio skurdo komplikuojamos pandeminės ligos, taip pat politinis nestabilumas, didinantis nesaugumą. Tai tragiškos situacijos, reikalaujančios *visiškai naujo kelio Afrikai*: reikia kurti *naujas solidarumo formas dvišaliu ir daugiašaliu lygmeniu visiems* ryžtingiau į tai įsitraukiant ir visiškai įsitikinus, jog Afrikos tautų gerovė yra neišvengiama sąlyga visuotiniam bendrajam gėriui pasiekti.

Tegu Afrikos tautos tampa savo ateities, savo kultūrinės, pilietinės, socialinės ir ekonominės plėtros veikėjos! Tegu Afrika liaujasi buvusi vien pagalbos priėmėja ir tampa sąmoningo ir produktyvaus dalijimosi atsakingu subjektu! Šio tikslo siekimas reikalauja naujos politinės kultūros, ypač tarptautinio bendradarbiavimo srityje. Norėčiau dar kartą pabrėžti, kad pakartotinių *viešosios paramos plėtrai* pažadų nevykdymas, dar neišspręstas klausimas dėl sunkių Afrikos tautų skolų, taip pat tarptautiniuose prekybiniuose santykiuose specialių sąlygų šioms šalims nesudarymas labai rimtai kliudo taikai, ir šias kliūtis būtina neatidėliotinai nagrinėti bei pašalinti. Šiandien labiau negu bet kada lemiamą taikos sąlyga yra pripažinimas, kad turtingos ir skurdžios šalys yra tarpusavyje susijusios ir kad „arba plėtra bus bendrai dalijamasi visose pasaulio dalyse, arba ji patirs nuosmukį net ir pažanga paženklintuose regionuose“ (17).

Blogio visuotinumai ir krikščioniškoji viltis

11. Susidurdami su daugybe tragiškų situacijų pasaulyje, krikščionys nuolankiai pasitikėdami išpažįsta, kad vien Dievas gali padėti individams ir tautoms įveikti blogį ir pasiekti gėrį. Savo mirtimi ir prisikėlimu Kristus mus „brangiai nupirko“ (1 Kor 6, 20; 7, 23), laimėdamas išganymą daugeliui. Jo padedamas kiekvienas gali *įveikti blogį gerumu*.

Tvirtai įsitikinęs, kad blogis nenugalės, krikščionis *ugdosi nenugalimą viltį*, palaikančią jį diegiant teisingumą ir taiką. Nepaisant žmogiškąją veiklą ženklinančių asmeninių ir socialinių nuodėmių, viltis teikia nuolat naujų impulsų įsipareigoti dėl teisingumo ir taikos, taip pat tvirtai pasitikėti galimybe *kurti geresnę pasaulį*.

Nors pasaulyje yra ir aktyviai veikia „nedorybės paslaptis“ (2 Tes 2, 7), neturime pamiršti, kad atpirktasis žmogus gali jai atsispirti. Sukurtas pagal Dievo paveikslą ir atpirktas Kristus, kuris „tarsi susijungė su kiekvienu žmogumi“ (18), kiekvienas gali bendradarbiauti gėrio triumfe. Viešpaties Dvasios veikimas „pripildo pasaulį“ (Išm 1, 7). Krikščionys, ypač pasauliečiai, teneslepia šios vilties „sielos gelmėse, bet, nuolat atsiversdami ir grumdami ‘su šių tamsybių pasaulio valdovais ir dvasinėmis blogio jėgomis’ (Ef 6, 12), teišreiškia ją ir pasaulietinio gyvenimo struktūromis“ (19).

12. Nė vienas geros valios žmogus negali nusišalinti nuo įsipareigojimo įveikti blogį gerumu. Šią kovą galima veiksmingai kovoti tik meilės ginklais. „*Kai gėris įveikia blogį, laimi meilė, o kur laimi meilė, laimi taika*“. Tai Evangelijos mokymas, pakartotas Vatikano II Susirinkimo: „Pamatinis žmogaus tobulumo, taigi ir pasaulio perkeitimo, įstatymas yra naujasis meilės įsakymas“ (20). Ta pati tiesa galioja ir socialinėje bei politinėje srityje. Šia tema popiežius Leonas XIII rašė, kad tie asmenys, kuriems tenka pareiga palaikyti taiką ir santykius tarp tautų, turėtų puoselėti savo ir įžiebti kitiems „meilę, visų dorybių šeiminkę ir karalienę“ (21). Krikščionys privalo būti įsitikinę šios tiesos liudytojai! Savo gyvenimu jie turi paliudyti, kad meilė yra vienintelė jėga, galinti vesti į asmeninę ir visuomeninę pilnatvę, vienintelė jėga, galinti kreipti istorijos tėkmę gerumo ir taikos keliu.

Tegu šiais *Eucharistijai* skirtais metais Bažnyčios vaikai *aukščiausiam meilės Sakramente* randa tikros bendrystės šaltinį: bendrystės su Išganytoju Jėzumi Kristumi ir jame – su kiekvienu žmogumi. Kristus mirtimi ir prisikėlimu, sakramentiškai esančiu kiekviename Eucharistijos šventime, esame išgelbėti iš blogio ir gavę galimybę daryti gėrį. Per Kristaus mums dovanotą naują gyvenimą galime atpažinti vienas kitą kaip brolius ir seseris, nepaisydami kalbos, tautybės ar kultūros skirtumų. Žodžiu, dalydamiesi viena duona ir viena taure mes suvokiame, kad esame „Dievo šeima“ ir kad drauge galime veiksmingai prisidėti kurdami teisingumo, laisvės ir taikos vertybėmis grindžiamą pasaulį.

Iš Vatikano 2004 m. gruodžio 8 d.

Jonas Paulius II

Nuorodos

- (1) Šiuo požiūriu šventasis Augustinas pastebėjo, kad „dvi meilės įkūrė du miestus: savimeilė, vedanti iki paniekos Dievui, davė pradžią žemiškajam miestui; Dievo meilė, einanti iki paniekos sau, davė pradžią dangiškajam miestui“ (*De civitate Dei*, XIV, 28)
- (2) Plg. JONAS PAULIUS II. Kalba Jungtinių Tautų Generalinėje asamblėjoje JTO 50-mečio proga (1995 10 05), 3: *Insegnamenti XVI-II/ 2* (1995), 732.
- (3) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 1958.
- (4) JONAS PAULIUS II. Pamokslas Drogheda, Airijoje (1979 09 29): AAS 71 (1979), 1081.
- (5) *Bendrasis gėris* plačiaja prasme suprantamas kaip „visuomeninio gyvenimo sąlygų visuma, leidžianti tiek grupėms, tiek pavieniams nariams geriau ir lengviau pasiekti tobulumą“: Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija *Gaudium et spes*, 26.
- (6) Plg. JONAS XXIII. Enciklika *Mater et magistra*: AAS 53 (1961), 417.
- (7) Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija *Gaudium et spes*, 26.
- (8) Plg. JONAS XXIII. Enciklika *Mater et magistra*: AAS 53 (1961), 421.
- (9) JONAS PAULIUS II. Enciklika *Centesimus annus*, 41: AAS 83 (1991), 837.
- (10) Vatikano II Susirinkimas. Konstitucija *Gaudium et spes*, 69.
- (11) Plg. JONAS PAULIUS II. Enciklika *Centesimus annus*, 41: AAS 83 (1991), 837.
- (12) Plg. JONAS PAULIUS II. Enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 42: AAS 80 (1988), 837.
- (13) JONAS PAULIUS II. Kalba Popiežiškosios mokslų akademijos studijų savaitės dalyviams (1989 10 27), 6: *Insegnamenti XII/ 2* (1989), 1050.
- (14) Plg. PAULIUS VI. Enciklika *Populorum progressio*, 56–61: AAS 59 (1967), 285–287. JONAS PAULIUS II. Enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 33–34: AAS 80 (1988), 557–560.
- (15) Plg. JONAS PAULIUS II. Kalba Popiežiškosios teisingumo ir taikos tarybos pirmininkui: *L'Osservatore Romano*, (2004 07 10), 5.
- (16) Plg. Nr. 50: AAS 93 (2001), 303.
- (17) JONAS PAULIUS II. Enciklika *Sollicitudo rei socialis*, 17: AAS 80 (1988), 532.
- (18) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 22.
- (19) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija *Lumen gentium*, 35.
- (20) Vatikano II Susirinkimas. Pastoracinė konstitucija *Gaudium et spes*, 38.
- (21) LEONAS XIII. Enciklika *Rerum novarum: Acta Leonis XIII*, 11 (1892), 143; plg. BENEDIKTAS XV. Enciklika *Pacem Dei*: AAS 12 (1920), 215.

Kardinolo Audrio Juozo Bačkio Kalėdų sveikinimas

Brangūs Broliai ir Seserys,

vaikai svajoja apie Kalėdas ištikus metus ar bent išsyk po vasaros atostogų ima klausinėti, kiek laiko iki jų dar liko. Nė neprasidėjus adventui jau matyti išorinių šventinės ruošos ženklų. Kaip kas supranta, kaip kas įstengia, laukia tos svarbios dienos. Ir ji pagaliau ateina, įžengia į kiekvienus namus. Nes Kalėdų žvaigždė sužiba tiek virš prabangių rūmų, tiek virš paprastų kaimo stogų. Deja, ne visus per šventinę vakarienę apsupa brangių artimų žmonių veidai ir pasitinka jaukiai papuoštas stalas. Tačiau skirtumas, apie kurį mąstau per šias Kalėdas – ne vienišųjų ir šeimos žmonių, ne varguolių ir turtingesniųjų skirtumas.

Kur kas didesnis atstumas skiria tuos, kuriems taip lauktoji šventė trunka vieną ar porą dienų, ir tuos, kuriems Kalėdos ateina ilgam ilgam – kiekvienai būsimų metų valandai. Vieniems šventė tol, kol žiba eglučių girliandos, blizga dovanėlių popierius, sproginėja fejerverkai. Kitiems Kalėdų žvaigždė nušviečia viso gyvenimo kelią, spinduliuoja viltimi net tuomet, kai padangėje išblyksta kitos žvaigždės bei žvaigždėlės. Labai trokštu ir linkiu, kad kuo daugiau Lietuvos žmonių iš vienadienės šventės užsimiršimo pravertų sielos langą į nesibaigiančias, nepraeinančias Kalėdas. Juk Tas, kurio gimimo laukiame, mums byloja: aš esu su jumis per visas dienas (*Mt 28, 20*).

Jėzus ateina mus nuolat stiprinti ir lydėti visus metus, visą gyvenimą iki pat Amžinybės vartų. Tik išleiskime Dievo Sūnų į savo gyvenimą Jo užgimimo valandą, ir Kalėdos nesibaigs apmaudžiu atodūsiu nubyrėjus eglučių spygliams. „Neišmeskite prakartėlės“, – netikėtai paragino šį adventą Šventasis Tėvas. Jis kreipėsi pirmiausia į tuos, kurie Italijoje, Prancūzijoje nori pašalinti krikščioniškus simbolius iš mokyklų ir miestų aikščių. Tačiau man „neišmeskite prakartėlės“ skamba kaip „neišmeskite vaikystės“... „neišmeskite tikėjimo“... „neišmeskite džiaugsmo“... „neišmeskite prasmės“... Tegu šie Jono Pauliaus II žodžiai įsminga į širdis ir čia, mūsų brangioje Lietuvoje. Tegu jie būna išgirsti, idant Kalėdų džiaugsmas neprarastų savo tikrojo šaltinio. Idant per Kalėdas paskelbta žinia liktų gyva padėjus į sandėliuko lentyną iki kitos žiemos žaislinius angelėlius.

Per besibaigiančius metus mes kaip tauta ir valstybė žengėme žingsnius, kurie dar taip neseniai atrodė neįtikimas stebuklas – tapome visateisiais Europos Sąjungos ir NATO nariais. Juk Dievui nėra negalimų dalykų! Dabar daugeliui iš mūsų dar lieka nueiti svarbius žingsnius savyje – žingsnius solidarumo, asmens orumo ir žmogiško brandumo link, atsakomybės už šeimos, bendruomenės, tautos gyvenimą link. Žingsnius, kurie įtvirtintų krikščioniškas vertybes kaip vaisingo ir prasmingo gyvenimo pagrindą. Tas kelias atrodys užverstas nepriteklių akmenimis ir užpintas nusivylimo brūzgais, jei mėginsime eiti vieni. Tačiau savęs perkeitimo kelionė teiks vilties ir bus vaisinga, jei kviesimės pakeleiviu gimusį Kristų, Vienatinį Dievo Sūnų. Šiandien jis su visu balto vaikelio nuoširdumu ir paprastumu pasirengęs peržengti mūsų namų ir sielos slenkstį. Patirkite ir priimkite Dievo artumą. Lai šis didis, nevienadienis džiaugsmas išties būna su jumis visais.

2004 m. Kalėdos

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis
Vilniaus arkivyskupas metropolitas

Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis

Gruodžio 9 d. Kauno arkivyskupijos kurijoje vykusiame Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenariniame posėdyje dalyvavo visų Lietuvos vyskupijų ordinarai ir augziliarai, išskyrus sergantį Panevėžio vyskupą Joną Kaunecką, taip pat vyskupai emeritai Vladas Michelevičius ir Juozas Žemaitis.

Posėdžio pradžioje vyskupai pasirašė sveikinimo laišką pirmajam po Nepriklausomybės atkūrimo apaštališkajam nuncijui Lietuvoje arkiv. Justo Mullo Garcia, kuriame pasveikino jį auksinio kunigystės jubiliejaus proga.

Vyskupai svarstė atsakymus į kitais metais Romoje kviečiamo Vyskupų sinodo apie Eucharistiją parengiamojo dokumento klausimus. Vyskupų nuomone, reikalas pateikti šiuos atsakymus įgalino kitaip pažvelgti į Bažnyčios mūsų krašte patiriamus sunkumus deramo Eucharistijos garbinimo srityje. LVK delegatu minėtame Sinode išrinktas Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, jo pavaduotoju – Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ.

Posėdyje aptarta nuolatinių diakonų rengimo programa, kuri artimiausiu laiku bus pasiūsta patvirtinti Šventajam Sostui.

Vyskupai pasikeitė nuomonėmis apie Bažnyčios finansų apskaitą ir ataskaitų pobūdį. Prieita prie išvados, jog privalu siekti skaidrumo mokesčių apskaitos srityje, idant būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimams.

Posėdyje patvirtinti LVK Jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Vyskupas Rimantas Norvila paprašytas atstovauti LVK Europos Bendrijos Vyskupų komisijoje. Soc. d. mgr. Janina Kukauskienė paskirta Lietuvos Caritas generalinio direktoriaus pavaduotoja.

Kitą LVK plenarinį posėdį numatoma surengti 2005 m. sausio 19 d. Vilniuje.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Konferencija apie dorinį ugdymą

Gruodžio 3 d. Religijos studijų kolegija Kaune surengė respublikinę praktinę konferenciją „Dorinis ugdymas bendrojo lavinimo mokyklose: problematika ir perspektyvos“. Konferencijos vedėja doc. dr. B. Gudaitytė pakino susirinkusius jaunimo ugdytojus pamąstyti ir pakalbėti apie dorinio ugdymo problemas ir ateities perspektyvas. Konferencijos dalyvius sveikinęs Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius pabrėžė dorinio ugdymo svarbą šiandienos ir ateities žmogui. „Kiek mes padėsime vaikams šiandien, tiek turėsime dorų ateities žmonių, kiek patys gerbsim Kristų ir juo spinduliuosim, tiek jį gerbs ir juo spinduliuos ateities žmogus. Dorinis ugdymas yra prasmingas, jei remiasi pačiu gyvenimu, pagrįstu tikėjimu“, – sakė arkivyskupas. Religijos studijų kolegijos direktorius kun. V. Balčaitis linkėjo vaisingai padirbėti svarstant mokytojo asmenybės ir dorinio ugdymo programos klausimus.

Vilniaus pedagoginio universiteto doc. dr. A. Stasiulevičiūtė pranešime „Kodėl bandome antropologizuoti tikybos mokymą“, apžvelgdama tikybos mokymą Lietuvoje per 15 metų, atkreipė dėmesį, kad Bažnyčios dokumentuose religijos mokymo iškeltas tikslas – „įsiskverbti į kultūros sritį ir bendradarbiauti su kitais mokomaisiais dalykais“ – šiandien primirštas. Tai rodo Vilniaus moksleivių ir tikybos mokytojų apklausos. Pasak prelegetės, programoms, vadovėlių ir pamokų turiniui trūksta misijinio, evangelizacinio matmens, todėl vis mažiau moksleivių, ypač vyresnėse klasė-

Paskyrimai

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Algirdas Kildušis** paliktas Žvirgždaičių parapijos klebonu ir paskirtas Barzdų parapijos klebonu.

-Vk-

Telšių vyskupijoje

Kun. **Egidijus Arnašius** atleistas iš Eigirdžių, Ubiškės parapijų klebono pareigų ir išleistas į Dubliną (Airija) vadovauti lietuvių sielovadai.

Kun. **Vaidotas Buivydas** atleistas iš Gardamo parapijos administratoriaus pareigų ir paskirtas Eigirdžių, Ubiškės parapijų administratoriumi.

Kun. **Mindaugas Alekna** atleistas iš Šilalės parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Skuodo parapijos vikaru.

Kan. **Petras Vincentas Stukas** paskirtas aptarnauti Gardamo parapiją tol, kol bus paskirtas klebonas Gardamo parapijai.

Kun. **Sigitas Valauskas** atleistas iš Gargždų parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Šilalės parapijos vikaru.

Kun. **Vytautas Norbutas** atleistas iš Skuodo parapijos diakono pareigų ir paskirtas Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies parapijos diakonu.

-T-

Įsilaužimai Telšių vyskupijoje

Anot Telšių vyskupijos kurijos, naktį iš gruodžio 4 d. į 5 d. piktadariai įsilaužė į Telšių katedrą. Buvo išlaužtos šoninės katedros durys, katedros viduje išverstos su staktomis dar dvejios durys: iš katedros prieangio į vidų ir iš presbiterijos į zakristiją. Zakristijoje piktadariai nuniokojo liturgines knygas, pavogė vertingą vyskupo kryžių (popiežiaus Pauliaus VI dovanotą vyskupui P. Maželiui) ir brangią vyskupo J. Staugaičio grandinę vyskupo kryžiui. Tą kryžių pamaldose naudodavo vyskupas emeritas A. Vaičius. Antrajame katedros aukšte vagys išlupo prie šv. Antano altoriaus grindyse įcementuotą aukų dėžutę su aukomis, apardė altoriaus laiptus. Sulaužyta aukų dėžutė vėliau rasta išmesta mieste, vieno namo kieme. Vagys paėmė visus katedroje rastus raktus. Padarytą žalą dar mėginama įvertinti. Įvykį tiria Telšių rajono policija.

Anot Telšių vyskupijos kurijos, naktį iš gruodžio 12 d. į 13 d. buvo įsilaužta į Palangos bažnyčią. Įsilaužimo metu išniekintas Švč. Sakramentas – išplėštas tabernakulis, išimtos komuničės, iš monstrancijos išimta konsekruota ostija su lunula. Ostija sulaužyta, o jos dalys išbarstytos ant altoriaus bei altoriaus laiptų. Lunula pavogta, matyt, manant, jog ji auksinė, nors iš tikrųjų tik paauksuota. Bažnyčioje išlaužtos ketverios durys, išplėštos ir sulaužytos visos aukų dėžutės, nusiaubta zakristija. Atgailos atsisteisimo pamaldos Palangos bažnyčioje aukotos gruodžio 19 d.

-T-

Festivalis „Sielos 2004“

Gruodžio 4 d. Šiaulių kino ir kultūros centre „Saulė“ vyko šiuolaikinės krikščioniškosios muzikos festivalis „Sielos 2004“. Vieni pirmųjų šiuolaikinę krikščioniškąją muziką Lietuvoje pradėjo propaguoti vienuoliai broliai pranciškonai. Prieš trejus metus pradėti organizuoti kasmetiniai respublikiniai „Sielos“ festivaliai įvairiose Lietuvos vietose.

„Sielos 2004“ – trečiasis šiuolaikinės krikščioniškosios muzikos festivalis. Jame dalyvavo įvairių krikščioniškųjų konfesijų muzikos atlikėjai. Šventės organizatoriai – Šiaulių vyskupijos katalikų evangelizacijos centras ir Gerosios naujienos centras (įsikūręs Vilniuje). Festivalyje dalyvavo 21 grupė ir pavieniai atlikėjai. Renginį vedė televizijos laidų vedėjas Giedrius Ruplys.

Pasak vieno šio renginio organizatoriaus, Šiaulių vyskupijos žiniasklaidos tarybos atstovo Juozo Dapšausko, „šiais festivaliais norima supažindinti plačiąją Lietuvos visuomenę su tokio pobūdžio muzika, padėti jai atrasti kelius į šiuolaikinį jaunimą. Būdamą šiuolaikiško stiliaus bei krikščioniško turinio ir propaguojanti žmogiškąsias vertybes, tokia muzika atlieka didelį prevencinį darbą ugdydama jaunimo mąstymą, vertybinę orientaciją ir elgseną“.

Pasveikinęs festivalio dalyvius ir klausytojus, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis džiaugėsi jaunimu, susirinkusiu pašlovinti Dievą. Ganytojas ragino irtis į gilumą, labiau pažinti Viešpatį, pamilti ir gyventi tos meilės šviesoje. „Ten, kur yra meilė, yra gyvybės kultū-

se, renkasi tikybės pamokas, o baigusiujų mokyklas religinis išprusimas menkas. Atsižvelgdami į tokią situaciją, Vilniaus pedagoginio universiteto Katalikų tikybės katedra ir Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centras siūlo keisti tikybės mokymo strategiją: labiau akcentuoti glaudesnę bendradarbiavimą su kitais dalykais, pirmiausia etika, geriau atsižvelgti į mokyklos reformos kontekstą, kuriame akcentuojamos interpretacinės ir dialoginės tendencijos, bei derinti tikybės mokymą su parapine katecheze. Šiuos uždavinius, pranešėjos nuomone, geriausiai atitiktų antropologizuotas tikybės mokymo modelis, kai, remiantis Emauso pedagogika, T. Groome, austrų, vokiečių metodologų rekomendacijomis, tikėjimo ir doros klausimai nagrinėjami gilinantis į žmogaus ir visuomenės problematiką, pamažu vedant prie krikščioniškojo egzistencinio atsako.

Pasak VDU dėstytojos dr. V. Vainilavičiūtės, kalbėjusios apie tikybės ir katechezės mokymo santykį, pastoracinės teologijos pagrindas – ugdyti dorą krikščionį. Pranešėja akcentavo tikybės mokytojo asmenybės ir kompetencijos svarbą ir priminė popiežius Jono Pauliaus II mintis dėl tikybės mokymo kokybės bei santykių su vietos bendruomene, pateikė tikybės ir katechezės skirtumų.

Religijos studijų kolegijos direktoriaus pavaduotoja R. Jakštienė pristatė tikybės mokytojų rengimo Kolegijoje programą, apibūdino neuniversitetinių studijų programos „Katalikų religijos pedagogika“, pagal kurią studijuojama Religijos studijų kolegijoje, tikslus ir uždavinius. Akcentuota, kad programos turinys turi būti orientuotas ne tik į profesinį parengimą, bet ir į tiriamosios veiklos principus, tik tuomet pedagogas tobulės kaip asmenybė ir kaip profesionalas.

R. Jakštienė ir V. Vainilavičiūtė apžvelgė patirtinio mokymosi eksperimentinių seminarų Religijos studijų kolegijoje veiksmingumą skatinant teigiamą tikybės mokytojo požiūrį į aktyvius mokymosi metodus bei praktinę jų reikšmę mokytojo darbe. Kolegijos dėstytojos M. R. Juknienė ir I. Antanavičiūtė nagrinėjo, kaip studentai žiūri į tikybės mokytojo profesiją, apžvelgė tikybės mokytojo profesijos savitumą ir pateikė tyrimo Kolegijoje rezultatų analizę. Dėstytoja A. Leonavičienė pasidalijo išvalgomis apie tikybės mokytojo, kaip aktyvaus Bažnyčios nario, dalyvaujančio Bažnyčios išganojoje misijoje, svarbą šiandienėje mokykloje.

Marijampolės kolegijos dėstytoja L. Valatkaitė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos konstituciniais straipsniais bei Bažnyčios mokymu, gvildeno dorinio ugdymo teisinius aspektus. Tos pačios kolegijos dėstytoja V. Balickienė pasidalijo Marijampolės kolegijos neuniversitetinių, plačiau orientuotų į specialistų praktinį rengimą studijų programų patirtimi, ieškojimais ir atradimais, kalbėjo apie tikybės mokytojų rengimo tobulinimą bei kompetencijos plėtros galimybes, tikslingumą ir prasnę. Tikybės mokytoja I. Marcinkevičiūtė iš Rokų pradinės mokyklos atskleidė religinių vaizdinių formavimosi pradinėje mokykloje ypatumus, sesuo Liucija Grybaitė FMA ragino jaunimui sakyti tiesą ir, svarbiausia, jaustis laimingam ugdant jauną žmogų. Lietuvos lytinio švietimo klausimą pasaulinės reprodukcinių ideologijos kontekste apžvelgė B. Obelenienė. Prelegentė akcentavo pasaulinės reprodukcinių ideologijos įtaką formuojant žmogaus pasaulėžiūrą, pateikė šios ideologijos skleidimo Lietuvoje pavyzdžių, analizavo lytinio švietimo ir lytinio auklėjimo skirtumus, lytinio švietimo ir reprodukcinių pasaulėžiūros sąsajas ir kt.

Po pietų konferencijos dalyviai diskutavo penkiose darbo grupėse. Konferencija baigėsi doc. dr. B. Gudaitytės apibendrinimu. -jp-

Kauno kunigų seminarijos 140 metų sukakties minėjimas

Gruodžio 4 d. Kauno kunigų seminarija iškilmingai paminėjo 140 metų sukaktį. Minėjimas prasidėjo Švč. Trejybės (Seminarijos) bažnyčioje iškilminga Eucharistijos liturgija, kuriai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Drauge su juo šv. Mišias koncelebravo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, jo pagalbininkas vyskupas Jonas Ivanauskas, Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, vyskupai emeritai Vladas Michelevičius, Juozas Preikšas, Romualdas Kriščiūnas, visų Lietuvos kunigų seminarijų ir VDU Katalikų teologijos fakulteto vadovai, profesūra bei per pusę šimto kunigų.

Homiliją sakęs vyskupas Eugenijus Bartulis trumpai apžvelgė ilgą ir ne lengvą Kauno kunigų seminarijos istoriją bei jai tekusius išbandymus, drauge pasidžiaugė, kad „tame sunkiame kelyje seminarija visuomet sugebėjo atlikti savo pagrindinę misiją – tinkamai parengti jaunuolius kunigo tarnystei“. Kalbėdamas apie seminaristo pasirengimą kunigybei, vyskupas prisiminė evangelinį „žmonių žvejų“ įvaizdį ir pabrėžė, „kaip svarbu pačiam degti šiuo troškimu tapti Kristaus pagalbininku žvejojant žmones“, koks svarbus visų vyresniųjų kunigų – vadovybės, ugdytojų, dėstytojų, dvasios tėvų – pavyzdys šiame kelyje“. Už tai vysk. E. Bartulis nuoširdžiai dėkojo visiems padedantiems ugdyti jaunuolius žmonių žvejais pagal Kristaus pavyzdį.

Po šv. Mišių visi pamaldų dalyviai patraukė Kauno arkikatedros bazilikos link, prie vyskupo Motiejaus Valančiaus kapo. Čia žodį taręs VDU Katalikų teologijos fakulteto dekanas prel. doc. Vytautas Steponas Vaičiūnas, trumpai apžvelgęs Žemaičių vyskupo nuopelnus, sakė: „Mes dar turbūt pakankamai neįvertinome jo neapsakomai didelės reikšmės ne tik seminarijai, bet ir visai Bažnyčiai bei Lietuvai, todėl verta rimtai pamąstyti, ar vyskupas Motiejus nenusipelnė altoriaus garbės“. Po prakalbos prel. V. S. Vaičiūnas pakvietė visus sugiedoti „Viešpaties angelą“. Grįžtant nuo arkikatedros, stabtelėta ir prie buvusio seminarijos rektoriaus prelato Jono Mačiulio-Maironio kapo-mauzoliejaus bei sugiedota giesmė „Lietuva brangi“.

Kauno arkivyskupijos konferencijų salėje surengtas iškilmingas minėjimas. Jį pradėjęs kardinolas A. J. Bačkis sakė, kad Kauno kunigų seminarijos istorija – tai kartu ir Lietuvos istorija, nes seminarija kovojo ir su carizmu, ir su sovietų klasta, intrigomis bei persekiojimais. Todėl jis pasidžiaugė, jog Kauno seminarija sugebėjo išgyventi net sunkiausiomis karo bei okupacijos sąlygomis. Kardinolas prisiminė pirmą kartą čia apsilankęs ne taip seniai – 1990-aisiais ir pajuokavo, kad 1993 m. atkurdamas Vilniaus kunigų seminariją „atėmė“ nemažą dalį seminaristų iš Kauno, tačiau tai buvę natūralu – normaliomis laisvės sąlygomis atskirai metropolijai iškilo būtinybė turėti savo seminariją. Kardinolas taip pat pasidžiaugė, kad dabar seminarijai vadovauja jauni kunigai, ir padėjo visai Kauno kunigų seminarijos bendruomenei bei jos vadovams tiek už pagalbą steigiant naująją Vilniaus seminariją, tiek ir už nuopelnus ugdant klierikus sunkiausiomis sąlygomis. Sveikindamas gražaus jubiliejaus proga kard. A. J. Bačkis palinkėjo seminarijai „gerai pažvejoti, kad čia ateitų kuo daugiau klierikų, trokštančių tapti žmonių žvejais“.

Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius savo kalboje apžvelgė seminarijos istoriją (visa kalba pateikiama p. 19).

Po to kalbėjęs dabartinis Kauno kunigų seminarijos rektorius kun. teol. lic. Aurelijus Žukauskas prisiminė paskutinio Varnių seminarijos rektoriaus

ra. Tegu ji viešpatauja tarp mūsų, visoje Lietuvoje ir visame pasaulyje“, – linkėjo vyskupas. Dainingiausiu Lietuvos vyskupu pavadintas ganytojas užtraukė giesmę „Viešpaties palaima visada telydi mus“. Pilna „Saulės“ kino teatro salė giedojo kartu.

Po entuziastingai jaunimo sutikto grupių pasirodymo komisija iškilmingai paskelbė nugalėtojus. Už nuopelnus populiariausią Lietuvos jaunimo krikščioniškąją muziką apdovanotas Artūras Chalikovas. Antroji nominacija skirta grupei „The Password“. Arnoldo Jalianiausko daina paskelbta dvasingiausia, prasmingiausia. „Sielos“ muzikantu pripažintas grupės „Gyvai“ būgnininkas Joshua. Geriausio debiuto nominacija atiteko grupei „SOS“ iš Naujosios Akmenės. Geriausia „Sielos“ dainininkė pripažinta Ingrida Ručinskienė. Buvo išrinktos net dvi geriausios grupės. Žiūrovų simpatijas užkariavo Tomas Biečiūnas. Pagrindinę konkurso vietą komisija skyrė grupei „Mustard seed“.

-irant-

Renginiai Vilkaviškyje

Padėkos diena

Gruodžio 8 dieną, minint Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilme, Vilkaviškio vyskupijos katedroje sumos šv. Mišios buvo aukojamos padėkos intencija už žemdirbius, jų darbų sėkmę ir patirtus išbandymus, gerą metų derlių. Šv. Mišioms vadovavęs Padėkos dienos iniciatorius Vilkaviškio dekanas prelatas V. Gustaitis per pamokslą kvietė pasikliauti Viešpaties meile, labiau suprasti ir atjausti šalia esantį, atsakingai žvelgti į gyvenimą. Paskui per Katedrą nusitiesė neįprastai ilga atnašų procesija – kiekvienos seniūnijos atstovai rankose nešė vaško žvakę, kraitelę savo išaugintų gėrybių bei dvasininko liturginį drabužį – arnotą.

Po pamaldų Padėkos Mišių dalyviai – prelatas V. Gustaitis, Rajono savivaldybės meras A. Bagušinskas, Žemės ūkio skyriaus vedėjas A. Pilipavičius, seniūnijų ūkininkai, seniūnai – bendravo parapijos salėje prie vaisių stalo.

-bn-

Giesmių konkursas

Gruodžio 6 ir 7 d. vyko Vilkaviškio dekanato moksleivių giesmių konkursas „*Cantate Domino canticum novum*“

(„Giedokime Viešpačiui naują giesmę“). Tai šeštą kartą kas antrus metus vykstantis renginys. Jo iniciatorius, vertinimo komisijos pirmininkas, Vilkaviškio dekanas prelatas V. Gustaitis pasiūlyė kasmetiniu tobulėjimu, profesionalėniu giedojimu. Skambėjo šv. Mišių liturginės ir rečiau girdimos giesmės. Konkurso dalyviai giedojo po du tris pasirinktus kūrinius. Konkurse dalyvavo 337 įvairaus amžiaus vaikai – nuo darželinukų iki abiturientų. Į laureatų koncertą, kuris numatytas 2005 m. sausio viduryje, atrinkta 41 konkurse skambėjusi giesmė.

Popietė Šeimos centre

Gruodžio 16 dieną Vilkaviškio dekanato šeimos centras į adventinę popietę pakvietė šeimas ir Vilkaviškio parapijos kitų bažnytinių organizacijų atstovus. Su žmonėmis prie arbatos puodelio bendravo Vilkaviškio dekanas prelatas V. Gustaitis, Gižų parapijos klebonas R. Veprauskas, pagal savo sukurtą melodiją akompanuodama gitara giesmių pagiedojo mokytoja V. Anelauskienė. Ši popietė – tai ant-rasis dekanato Šeimos centro įgyvendinamos programos „Sutuoktinių susitikimai“ renginys. Krikščioniškųjų šeimų konsultantai P. ir S. Stohlai renginio dalyviams skaitė paskaitą apie vyro ir žmonos santykius, psichologinę ir dvasinę šeimos brandą, atsakinėjo į klausytojų klausimus. Minėtai programai pagal pateiktą dekanato Šeimos centro projektą lėšų skyrė rajono savivaldybė.

-bn-

Seminaras jaunimo vadovams

Lapkričio 26–28 d. ir gruodžio 3–5 d. Kauno arkivyskupijos jaunimo centre parapijų jaunimo vadovams buvo surengtas seminaras „Tikram susitikimui besirengiant“. Seminare dalyvavo jaunimo atstovai iš trisdešimties Kauno arkivyskupijos parapijų ir visų septynių dekanatų.

Seminaras buvo skirtas padėti jaunimo vadovams savo parapijose pasirėngti adventui ir Kalėdoms siekiant, kad šį laiką giliai ir sąmoningiau išgyventų įvairių jaunimo grupių nariai. Seminare gilintasi į adventą kaip į pasirėngimo susitikti su gimstančiu Kristumi laiką. Ši tema nagrinėta ir atskleista naudojantis M. Buberio mintimis apie susitikimą. Per užsiėmimus nagrinėtos tokios temos: noras, vei-

kun. Juozapo Silvestro Dovydaičio žodžius: „Aš esu ne tik kunigas, kuris myli savo tikėjimą, bet ir lietuvis, kuris yra pasirėngęs pirmas padėti galvą už tėvynę“. Pasak rektoriaus, dramatiška seminarijos pradžia suformavo dvasininkijos nuostatą, tapusią tam tikru šios ugdymo ir mokymo įstaigos ypatingu ženklu. Čia jis priminė ir kun. Stasio Ylos žodžius, pasak kurio, be seminarijos išugdytų žmonių gal nebūtų buvę nei „Aušros“, nei „Varpo“, juoba „Apžvalgos“ ir „Tėvynės Sargo“. „Ar būtų buvęs Jakštas, Jaunius, Maironis, Vaižgantas? – retoriškai klausė rektorius. – Būtent šita aplinka parėngė tuos, kurie vėliau nepasidavė ir nepriėmė sovietizacijos žaidimo taisyklių, tuos, kurie nepakludami primetamai tiesai darė įtaką svarbiems procesams“. Kalbėdamas apie šiandienę seminarijos aplinką, kuri apima žmogiškąją, kultūrinę, bažnytinę, sielovadinę ir akademinę pusę, kun. A. Žukauskas pabrėžė, kad šioje aplinkoje, kaip ir dabartiniame pasaulyje, „susipynę sunkumai ir galimybės, neigiamybės ir vilties blyksniai, kliūtys ir palengvinimai, kaip ir evangeliniame lauke, kuriame pasėti auga ir kviečiai, ir raugės“ (plg. Mt 13, 24). „Esamus sunkumus bandomė įveikti viltimi ir tikėjimu“, – sakė rektorius, džiaugdamašis jaunuoliais, kurie šiandien supranta tarnaujamios kunigystės esmę ir misiją, nuoširdžiai ir su atsidavimu jai rengiasi. „Visavertis klierikų išiliejimas į VDU studentų gretas, jų darbas Slaugos ligoninėje, Nepilnamečių kolonijoje, Psichiatrijos ligoninėje, Vaikų dienos centre parodo tarnaujamios kunigystės esmę tokia forma, kuri aiškiausiai nusako ir atskleidžia pačios Bažnyčios pagrindinį vaidmenį, jos ryšį su žmogumi ir pasauliu. Džiaugiamės galį būti atviri ir miesto visuomenei“, – kalbėjo dabartinis KKS rektorius kun. A. Žukauskas. Baigdamas jis nuoširdžiai dėkojo visiems buvusiems bei esamiems seminarijos bendruomenės nariams už rūpestingai prisiimtą atsakomybę.

Kan. doc. Algimantas Kajackas išsamiai priminė Kauno kunigų seminarijos ištakas bei istorijos peripetijas. Po Lietuvos krikšto pastoracinį darbą mūsų krašte daugiausia dirbo iš kitų šalių atvykę kunigai misionieriai. Nuo XVI a. pab. Katalikų Bažnyčioje kunigų rengimą radikaliai pertvarkė Tridento Susirinkimas, 1563 m. XXIII sesijoje paskelbęs nutarimą, kad prie visų katedrų ir metropolinių bažnyčių įsteigtose seminarijose būtų ugdomi kunigais tapti pasiryžę vyrai. Į Tridento Susirinkimo raginimą pirmasis Lietuvoje atsiliepė Žemaičių vyskupas Jurgis Petkūnas, testamentu palikęs nemažą pinigų sumą kunigams rengti Vilniaus jėzuitų kolegijoje. 1622 m. vyskupas S. Kiška klierikus iš Vilniaus perkėlė į Varnius, į prie katedros pastatytus seminarijos namus. Nuo 1628 m. iki 1744 m. Varnių seminarija buvo Kražiuose. Naujus gražius medinius seminarijos namus, į kuriuos vėl buvo perkelti klierikai, Varniuose apie 1744 m. pastatė vyskupas A. Tiškevičius. 1845 m. seminarijos rektoriumi paskirtas buvęs jos auklėtinis, o tuomet jau teologijos daktaras kunigas Motiejus Valančius, 1850 m. konsekruotas vyskupu. Numalšinusi 1863 metų sukilimą, caro valdžia 1864 m. gruodžio 3 d. vyskupą M. Valančių, vyskupijos įstaigas ir Varnių kunigų seminariją perkėlė į Kauną, todėl ši data ir laikoma Kauno kunigų seminarijos gyvavimo pradžia.

Paskutinį pranešimą iškilmingame minėjime skaitęs VDU Senato pirmininkas prof. Egidijus Aleksandravičius apžvelgė, kaip Kauno kunigų seminarija keitė Kauną, Lietuvą ir ką pačiai seminarijai reiškė jos atkėlimas iš Varnių į Kauną. E. Aleksandravičiaus teigimu, pirmoji Valančiaus misija dar Varniuose buvo parėngti gerus kunigus ir, nepaisant įvairių intrigų, jam pavyko sutelkti puikią profesūrą. Caro valdžia, vyskupijos centrą ir patį vyskupą perkėlus į Kauną, profesūrai keltis neleido, todėl čia vysk. M. Valančiui teko viską pradėti iš naujo. Tačiau vysk. M. Valančius tapo didžiu autoritetu. Pasak prelegento, „per pusę amžiaus nuo 1864 iki carinės okupacijos pabaigos dėl vyskupijos bei seminarijos perkėlimo Kaunas tapo

stipriu tautinės bei valstybinės savimonės centru. Ir dėl to dramatišku valstybei momentu Kaunas galėjo nesunkiai tapti visos šalies laikinąja sostine, o ir kitomis sunkiomis akimirkomis kauniečiai dažnai gelbėja Lietuvą“.

Po pranešimų sveikinimo kalbas sakė bei atminimo dovanas Kauno kunigų seminarijai įteikė miesto meras Arvydas Garbaravičius, Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencijos atstovai, Vytauto Didžiojo universiteto vadovai, Lietuvos Respublikos Seimo atstovės kaunietės Vincė V. Margevičienė bei Vida M. Čigriejienė. Pabaigoje Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius bei KKS rektorius kun. A. Žukauskas įteikė padėkos raštus bei skulptūrelės labiausiai nusipelnusiems šiandien tebesidarbuojantiems seminarijos profesoriams – mons. Pranciškui Tamulevičiui, vysk. Vladui Michelevičiui, prel. Vytautui S. Vaičiūnui, kan. Algimantui Kajackui, mons. Vytautui Sidarui, mons. Algirdui Turčinskui, doc. Faustui Jončiui, taip pat virtuvės darbuotojoms – Onutei Pusvaškytei, ses. Angelei Kletkutei, ses. Teresei Gudelytei.

Minėjimo metu grojo Kauno styginių kvartetas, giedojo seminarijos klierikų choras. Po renginio dalyviams įteiktas specialiai šiai progai išleistas leidinys „Kauno kunigų seminarija. 140 metų“, kuriame siekta atspindėti seminarijos istoriją ir šiandienį jos veidą.

-dch-

Lietuvos prezidentas pagerbė *Caritas* darbuotojus bei savanorius

Gruodžio 6 d. Lietuvos Respublikos Prezidentūroje pirmą kartą minėta Tarpautinė savanorio diena. Organizatoriai – LR Prezidentūra bei Lietuvos ir JAV iniciatyvų fondas – sukviėt į renginį daugiau kaip šimtą įvairiose srityse besidarbuojančių savanorių, taip pat daugiausiai savanorių subūrusių iniciatyvų organizatorių. Į susirinkusius sveikinimo žodžiu kreipėsi prezidentas Valdas Adamkus. „Jūs vienijate mūsų visuomenę, stiprinate joje bendruomenės pradus“, – sakė jis. Šalies vadovas džiaugėsi pasiaukojamu ir įkvepiančiu savanorių darbu, jų skleidžiamomis idėjomis. Tolesnį prezidento Valdo Adamkaus dalyvavimą renginyje sutrukdė nenumatyti pokyčiai darbotvarkėje dėl tarptautinio tarpininkavimo išpareigojimų Ukrainoje.

Minėjimo dalyviai iš klausė Socialinės paramos centro direktoriaus Vaidoto Ilgiaus apžvalginio pranešimo apie savanorystės raidą Lietuvoje. Po to savanorystės patirtis bei iššūkiai aptarti keturiuose diskusiniuose pranešimuose, kuriuos perskaitė Labdaros ir paramos fondo *LUSI* direktorė Jolanta Blažaitė, Jaunimo psichologinės paramos centro direktorė Kristina Polukordienė, *Big Brothers Big Sisters* programos koordinatorė Erna Petkutė ir Lietuvos *Caritas* generalinis direktorius kun. Robertas Grigas.

Kun. R. Grigas sakė, kad krikščionybė yra viena seniausių savanorystės, socialinės rūpybos ir labdaros formų. Lietuvos *Caritas* yra viena daugiausia savanorių (apie 2300) turinčių organizacijų šalyje. *Caritas* savanoriai dirba visuose Lietuvos regionuose, parapijų skyriuose, globos įstaigose, įvairiuose socialinės pagalbos ir reabilitacijos projektuose. 2003 metais per *Caritas* įvairiopa pagalbą Lietuvoje gavo apie 96 tūkst. žmonių.

Pasak Lietuvos *Caritas* generalinio direktoriaus, džiugina tendencija, kad Lietuvai įstojus į Europos Sąjungą ir mažėjant užsienio fondų paramai tarp įvairių socialinėje srityje dirbančių nevyriausybinų organizacijų stiprėja bendradarbiavimo (o ne konkurencijos) nuostatos; kasmet sulaukiama vis didesnės SADM, VRM, savivaldybių paramos *Caritas* vykdomai pagalbos ir prevencijos veiklai. Tačiau, kita vertus, pasitaiko atveju, kai socialinės pagalbos ir plėtros projektus vertinančios struktūros ar fondai

kimo pradžia; santykio užmezgimas; savęs, kito, Dievo pažinimas; santykio palaikymas, atnaujinimas, puoselėjimas. Seminarus vedė Kauno arkivyskupijos jaunimo centro referentės ir savanorių komanda. Šv. Mišias seminaro pabaigoje aukojo Kauno arkivyskupijos jaunimo centro kapelionas kun. Kęstutis Kėvalas.

-jp-

Adventinė popietė

Jau trys mėnesiai Kėdainiuose prie Šv. Juozapo bažnyčios veikia Jaunimo centras „Laiptai į viltį“. Centras įkurtas restauruotose buvusio senjo vienuolyno patalpose. Jame lankosi 25 vaikai ir jaunuoliai iš probleminių šeimų. Centro veikla labai įvairi. Vaikai mokomi dieną pradėti ir baigti padėkos malda Dievui, būti atlaidesniems ir atidesniems vienas kitam bei aplinkiniams. Jaunimas dalyvauja šv. Mišiose. Parapijos klebonas kun. Gintaras Pūras skatina vaikus kiekvieną sekmadienį švęsti Eucharistiją drauge su visa parapijos bendruomene.

Lapkričio 28 d. popietę Jaunimo centras pakviėt parapijos bendruomenę į adventinį susitikimą „Švenčių belaukiant“. Su dideliu entuziazmu vaikai puošė patalpas, bibliotekoje ieškojo medžiagos apie advento papročius, žaidimus, giesmes, mokėsi eilėraščių. Į centro naująją salę besirenkančius svečius sutiko tautiniais drabužiais pasipuošusios mergaitės, kurios juos vaišino pačių daryta gira, sūriu su medumi bei močiutės pyragu. Šventinę popietę praskaidrino į svečius atvykęs lopšelio-darželio „Pasaka“ etnografinis ansamblis „Pasakorius“. Mažieji dalyviai nuotaikingai žaidė advento žaidimus, giedojo kalėdines giesmes, porino įvairius nutikimus, minė mįsles. Koncerto pabaigoje skambėjo „Žibintų daina“, kurią drauge su vaikais dainavo visa salė. Pasibaigus susitikimui vaikai sakė, kad rengtis šventei jiems buvę sunku, tačiau ir labai smagu, nes tai – pirmas kartas. Pasak jų, tokių renginių galėtų būti ir daugiau.

Kūrybos vakaras

Gruodžio 3 d. Kardinolo V. Sladkevičiaus memorialinėje svetainėje buvo surengtas rašytojos Emilijos Liegutės kūrybos vakaras. Šiomet skaitytojus pasiekė E. Liegutės dokumentinė apysaka „Emilija Pliaterytė“ ir istori-

niais faktais paremtas romanas „Baltoji moteris“. Ryškiais pėdsakais įsispaudusi į atmintį netolima Lietuvos istorijos atkarpa romane atgyja šviešiais vaikystės vaizdais, jaunystės maksimalistinėmis idėjomis ir skaudžia vėlesnio gyvenimo patirtimi.

Vakare autentiškais prisiminimais apie romane minimą 1987 metų mitingą prie A. Mickevičiaus paminklo pasidalijo jo dalyvis kunigas Robertas Grigas. Buvęs krašto apsaugos viceministras Edmundas Simonaitis pasidžiaugė rašytojos pastangomis istorines asmenybes ir istorinius įvykius įprasminti literatūros kūriniuose. Apie tai, kad šiais sudėtingais vertybių nykimo laikais svarbu akcentuoti asmenybės brandos ir tautos laisvės temą, kalbėjo Alytaus šv. Kazimiero bažnyčios kunigas Miroslavas Dovda. Rašytoją pasveikinti atvyko jos buvę mokiniai.

-nr-

Diskusija apie lytinį auklėjimą

Gruodžio 19 d. Katalikų tėvų asociacijos Kauno arkivyskupijos skyrius ir Leidybos ir informacijos centras „Už gyvybę“ pakvietė katalikiškas šeimas į susitikimą-diskusiją „Seksualinis auklėjimas ar rengimas šeimai?“ Diskusiją vedė LIC „Už gyvybę“ direktorė B. Obelenienė. Susitikimas prasidėjo šv. Mišiomis šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje. Po to Kauno jėzuitų vienuolyno salėje kalbėta apie lytinio švietimo ir lytinio auklėjimo skirtumus, gilintasi į lytinio švietimo ir reprodukcinės pasaulėžiūros sąsajas, akcentuota lytinio švietimo neigiamą įtaką paaugliams bei aptarti ankstyvo paauglių lytinio gyvenimo padariniai. Remiantis Bažnyčios mokymu ir nuostatomis, pabrėžta lytinio auklėjimo svarba rengiant jauną žmogų šeimai, ugdamas jo krikščioniškąsias dorovines ir moralines savybes, kad jis galėtų drąsiai sutikti nūdienos sekuliarizuotos kultūros iššūkius ir taptų aktyviu Bažnyčios nariu. B. Obelenienė, remdamasi atlikta analize, susitikimo dalyviams pateikė jaunimo rengimo šeimai rekomendacijas. Susitikimo metu jaunimui buvo rodoma vaizdajuostė, su mažaisiais piešimais mokė „Mama mama!“ grupės moterys. Susitikimas baigėsi agape.

-jp-

atsisako teikti finansavimą todėl, kad projektą teikianti organizacija (pvz., Lietuvos Caritas) yra registruota kaip religinė bendrija. Pasak kun. R. Grigo, tai vertintina kaip nepagrįsta diskriminacija. Baigdamas kun. R. Grigas, daugeliui susirinkusiųjų pritariant, išreiškė palaikymą LR prezidento angažavimuisi sprendžiant politinę krizę Ukrainoje.

Baigiantis minėjimui kelios išskirtinės savanorystės iniciatyvos – tarp jų Lietuvos Caritas darbuotojai ir savanoriai – buvo apdovanotos Lietuvos prezidento padėkos raštais.

-lci-

Šventė Vilniaus kunigų seminarijoje

Gruodžio 8 d. Vilniaus šventojo Juozapo kunigų seminarijoje švęsta švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmė, prisimintos šios dogmos paskelbimo 150-osios metinės. Tą dieną vyko studijas beveik įpusėjusių trečiakursių diakonato ir kunigystės kandidatūros skyrimai bei įvilktuvės. Šiais metais kunigiškąjį drabužį apsilvilko 12 Vilniaus arkivyskupijos, Kaišiadorių ir Panevėžio vyskupijų seminaristų.

Ta proga šv. Mišias aukojo Vilniaus arkivyskupas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, Kalvarijų šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčios klebonas ir Vilniaus dekanato dekanas mons. Kęstutis Latoža, Panevėžio vyskupo generalinis vikaras, bažnytinės ir civilinės teisės daktaras Robertas Pukenis, seminarijos rektorius teologijos licenciatas Robertas Šalaševičius, iš aplinkinių parapijų atvykę klebonai. Drauge meldėsi seminarijos dėstytojai, Kristaus Karaliaus kongregacijos seserys vienuolės, klierikų tėvai, giminaičiai, draugai. Atvyko ir atstovai iš Vilniaus arkivyskupijos Caritas vaikų dienos centro „Vilties angelas“, kur keli seminaristai atlieka sielovadinę praktiką. Iškilmingose šv. Mišiose giedojo seminarijos choras, vadovaujamas giedojimo dėstytojo, Grigiškių bažnyčios vargonininko Jevgenijaus Barkovskio.

Kardinolas A. J. Bačkis per pamokslą skatino prisiminti Lurdo įvykį, kai švč. Mergelė Marija pasirodė bemokslei Bernadetai ir pasakė „Aš esu Nekaltasis Prasidėjimas“. Ganytojas linkėjo kunigystės pašaukimo kelią pavedi Marijos globai. Kardinolas priminė, kad sutana, kuria dabar vilkės seminarijos auklėtiniai, yra labai svarbus liudijimo ženklas pasaulyje. Žmonės, matydami seminaristą su tokiu drabužiu, jį tapatins su Bažnyčia, galbūt priekaištaus, reikš nepasitenkinimą, nusivylimą, bet nereikia bijoti būti prieštaravimo ženklu bei visiems sutiktiesiems liudyti gerumą. Pagrindinė visų kunigų ir klierikų užduotis – stengtis tapti panašiems į Kristų, kuris yra aukščiausiasis kunigas, paaukojęs save kaip auką ir atpirkęs mūsų nuodėmes. Pašaukimas nėra kieno nors asmeninė privilegija, tai Dievo dovana pasauliui. Ir būtent ta dovana privalu dalytis su kitais tarnaujant ir vadovaujant tikinčiajai Dievo tautai – bendruomenei. Ganytojas ragino seminaristus drąsiai tarti Marijos „fiat“.

Po homilijos buvo pašventintos ir kiekvienam asmeniškai įteiktos sutanos. Pasipuošę nauju drabužiu seminaristai priėmė diakonato ir kunigystės kandidatūros skyrimus. Šventei pasibaigus, įvilktieji nuvyko į Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčią padėkoti Mergelėi Marijai už globą ir atiduoti į jos rankas tolesnį pašaukimo kelią.

Šiuo metu Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje mokosi 53 klierikai. Studijų metu jie atlieka sielovadinę praktiką: talkina parapijose, rūpinasi ligoniais, lanko socialinius centrus, susitinka su jaunimu, darbuojasi Caritas.

-jj-

Pašventinta „Marijos radijo“ studija

Gruodžio 8 d. Kaune pašventinta nuo rugpjūčio 30 d. transliacijas pradėjusio „Marijos radijo“ studija ir joje esanti koplyčia. Šventė prasidėjo Kauno arkikatedroje šv. Mišiomis, per kurias taip pat paminėtos Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 150-osios metinės. Šv. Mišias koncelebravo arkiv. S. Tamkevičius, vysk. J. Ivanauskas, kun. M. Bianco SDB, kun. S. Šileika SDB, kun. O. P. Volskis. Per pamokslą arkiv. S. Tamkevičius pavadino Mergelę Mariją Dievo pagalbininke žmonijos gelbėjimo darbe. Arkivyskupas pasidžiaugė „Marijos radijo“ įkūrimu: jo dėka žmonės jaučiasi nevieniši tikėdami ir savo kančia bei malda galėdami padėti kitiems būti Dievo pagalbininkais maldos žygyje už Kristaus pergalę mūsų tėvynėje.

Po šv. Mišių šventindamas „Marijos radijo“ koplyčią arkiv. S. Tamkevičius išreiškė viltį, kad šis radijas skelbs autentišką Bažnyčios mokymą. Arkivyskupas padėjo šios studijos direktoriui kun. O. P. Volskiui, tarptautinės asociacijos „Pasaulinė Marijos radijo šeima“ atstovui V. Viccardi ir visiems padėjusiems įsteigti „Marijos radiją“ Lietuvoje. Vysk. J. Ivanauskas linkėjo nešti pasauliui Gerąją Naujieną kviečiant žmogų į bendrystę su Dievu. Dr. E. Danilevičius sakė, kad Marijos radijas nori pasiekti vaikų ir jaunimo širdis. Kun. O. P. Volskis padėjo visiems už dvasinę ir finansinę paramą ir kvietė bendradarbiauti.

Įkurti Lietuvoje „Marijos radiją“ prieš keletą metų pasiūlė salezietis kun. M. Bianco SDB. 2003 m. buvo įsteigta VšĮ „Marijos radijas“. Kun. O. P. Volskis rūpinosi radijo studijos įrengimu, subūrė redakcijos darbuotojus, daugiausia iš VDU Katalikų teologijos fakulteto absolventų. Lietuvoje, panašiai kaip kitose šalyse, rengiant „Marijos radijo“ programas talkina gausus būrys dvasininkų ir pasauliečių. 2004 m. rugpjūčio 30 d. „Marijos radijas“ pradėjo transliacijas, girdimas Kauno ir jo apylinkių gyventojams. Nuo rugsėjo 30 d. šios radijo studijos programos girdi Šiauliu ir Klaipėdos miestų bei apylinkių klausytojai, jos skelbiamos interneto svetainėje <http://www.radiomaria.lt>.

1983 m. vienoje Italijos parapijoje įsteigto „Marijos radijo“ iniciatyva tolydžio išplito daugelyje pasaulio šalių. 1998 m. buvo įkurta tarptautinė asociacija „Pasaulinė Marijos radijo šeima“.

-jp-

Švenčiausiosios Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilnės minėjimas

Šiauliai

Gruodžio 8 d. Šiaulių katedroje buvo iškilmingai švenčiama Švenčiausiosios Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilnė. Prieš keletą metų šiuo titulu vainikuotoji Dievo Motina buvo patvirtinta Šiaulių vyskupijos globėja. Šiomet ši iškilnė Šiaulių vyskupijai buvo itin svarbi – sukako 150 metų, kai paskelbta Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogma, ir buvo švenčiamos 370-osios Šiaulių katedros konsekravimo metinės.

Prieš šv. Mišias į Šiaulių katedrą iškilminga procesija, Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui giedant „Lurdo giesmę“, įnešė keliaujančios Mergelės Marijos statulą, kurią į Lietuvą atsiuntė Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių parapijos.

Vidudienį Šiaulių katedroje buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios už Šiaulių vyskupiją ir susirinkusius tikinčiuosius. Iškilnėse dalyvavo didelis bū-

Religinio meno paroda

Gruodžio 19 d., atidarant septintąją katalikų dailininkų religinio meno parodą *Gloria Deo*, Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, o po jų visi maloniai pakviesti į parodos atidarymo iškilmes Kauno jėzuitų vienuolyno salėje. Tą pačią dieną paroda atidaryta ir Birštono sakraliniame muziejuje.

Katalikų dailininkų religinio meno parodos tęsia prieškariu gyvavusią katalikų intelektualų sąjūdžio tradiciją, kai Kauno tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje 1935–1940 m. veikė Bažnytinio meno muziejus. 1994 m. menotyrininkės dr. L. Šinkūnaitės iniciatyva atgaivinta tradicija rengti bažnytinio meno parodas. Beveik kiekvienais metais Kalėdų, Velykų ar Sekminių proga organizuojamos parodos ekspozicines erdves suteikdavo Kauno kunigų seminarija, nuo 2001 m. persikelta į erdvesnes Kauno jėzuitų vienuolyno patalpas. Nuo 2002 m. parodos eksponuojamos Kauno jėzuitų namuose ir Birštono sakraliniame muziejuje.

Gloria Deo 2004 parodoje dalyvauja 27 menininkai: tai tapytojai – V. Kašinskas ir A. Vaitkūnas, grafikai – A. Mickutė ir D. Maleckienė, tekstilininkė A. Grigaitienė, skulptorius G. Staškauskas, mažosios skulptūros kūrėjai – S. Lampickas, L. Ivaškevičius bei gausus būrys br. Karlo Bertagnin OFM suburtų ikonografų – M. Viluckas, A. Žiupsnytė, O. Beita (svečio teisėmis) ir kiti. Parodoje eksponuojami 57 darbai, iš jų 19 ikonų, 9 skulptūrėlės, 13 tapybos darbų, 4 liturginiai drabužiai, 6 fotografijos bei 6 grafikos darbai.

-rz-

Nauja knyga apie ligonių slaugymą namuose

Kauno miesto savivaldybėje gruodžio 13 d. buvo pristatyta lietuviškai išleista vokiečių autorių Ingeburgos Barden, Alfredo Vogelio ir Georgo Wodraschke's knyga „Ligonių slaugymas namuose“. Gausiai iliustruotoje 300 puslapių knygoje pateikiamos praktinės žinios besimokantiems ir ieškantiems konsultacijos, kaip palengvinti gyvenimą sergantiesiems ir juos slaugantiems. Knygą 2000 egz. tiražu išleido Lietuvos *Caritas*, o vertimą ir lietuviškąjį leidimą finansavo Vokietijai.

jos Caritas sąjunga (*Deutscher Caritasverband*).

Naują leidinį pristatę Lietuvos Caritas direktorius kun. Robertas Grigas ir Caritas projekto „Slauga ir globa namuose“ vadovė, socialinio darbo magistrė Lidija Mitkuvienė akcentavo namie slaugomų ligonių patiriamus sunkumus dėl juos globojančių asmenų nepasirengimo. Medicininės literatūros gausybėje iki šiol nebuvo slaugos namuose vadovėlio. Naujuoju leidiniu bandoma šią spragą užpildyti. Caritas vadovai nuoširdžiai padėkojo Leidybos ir informacijos centrui „Už gyvybę“ už leidybos paslaugas ir centro vadybininkei Romai Birgerienei už itin kruopštų vertingo leidinio parengimą spaudai.

Knygą, kurioje šalia specifinių slaugos klausimų aptariamas ir krikščioniškas požiūris į mirtį, gedėjimą, religinę pagalbą mirštančiajam ir jo artimiesiems, labai palankiai įvertino pristatyme dalyvavę Kauno medicinos universiteto, gydymo, slaugos ir socialinės rūpos įstaigų atstovai.

Caritas bendradarbiai šia proga supažindino kolegas ir su projektu „Slauga ir globa namuose“. Nuo 2001 m. Lietuvos Caritas projektą „Slauga ir globa namuose“ remia Vokietijos katalikų akcija *Renovabis*, taip pat Kauno miesto savivaldybės Sveikatos ir Socialinių reikalų skyriai, Valstybinė jaunimo reikalų taryba. Projekto tikslas – vadovaujantis krikščioniškąja žmogaus kaip nelygstamos vertybės samprata teikti kvalifikuotas slaugos bei socialinės rūpos paslaugas pacientams namuose. Nuo projekto vykdymo pradžios 2002 m. iki 2004 m. spalio mėn. suteikta speciali paliatyvio slaugos pagalba 283 ligoniams, sergantiems onkologinėmis, neurologinėmis ir kitomis ligomis. Lietuvos Caritas projekto „Slauga ir globa namuose“ darbuotojai kviečia į talką savanorius – moksleivius, studentus, kitus geravalius pagalbininkus, galinčius dalį savo laiko skirti sergantiems, neretai apleistiems žmonėms.

-Ici-

Kelias žodžiais

Kaunas. Lapkričio 20 d. Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčioje, minint muzikų ir giesmininkų globėją šv. Ceciliją, šv. Mišiose, vadovaujamose arkiv. S. Tamkevičiaus, melstasi už Kau-

rys vyskupijos kunigų. Vyskupas Eugenijus Bartulis susirinkusiems pasakė jaudinantį pamokslą. „Švč. Mergelės Marijos Nekaltasis Prasidėjimas – tai nuostabi šventė, kuri mums dar kartą primena nepaprastą Apvaizdos planą: Viešpats išsirinko pačią kukliausią mergele, kad per ją į pasaulį ateitų Gelbėtojas ir nušviestų ligtolines sutemas, kuriose gyveno Atpirkimo stebuklo dar nepatyręs pasaulis“, – sakė ganytojas, kartu apgailestaudamas, kad panašiose sutemose savo noru ir dabar gyvena nemažai žmonių. Vyskupas ragino laisvintis iš nuodėmės vergijos, meldžiant gailestingosios Dievo motinos pagalbos ir užtarimo. Švenčiausiosios Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmė, pasak Šiaulių vyskupo, įpareigoja mus visus atidžiau pažvelgti į gailestingąją Dievo motiną, pirmąją Monstranciją, pirmąją Tabernakulį. Būtų nuostabu, jeigu to skaištaus pavyzdžio įkvėpti ir jos malonės šaukdamiesi pasistengtume būti tyresni, geresni ir atidesni savo šeimos nariams, nuoširdesni prie klausyklos. „Išėikime iš Mergelės Marijos iškilmių pilni gerų ketinimų tobulėti ir pamatysime, kaip paprasta gyventi bei mylėti“, – linkėjo susirinkusiems vyskupas E. Bartulis.

Šv. Mišių metu katedroje giedojo svečiai – Kauno sakralinės muzikos mokyklos chorai „Giesmė“ ir „Pastoralė“, vadovaujami meno vadovės ir dirigentės Salvinijos Jautakaitės. Po šv. Mišių sakralinei muzikai buvo skirta atskira valanda.

-Iz-

Vilnius

Gruodžio 6–12 d. Vilniuje vyko nemažai renginių, tiesiogiai ir netiesiogiai susijusių su Švč. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 150-osiomis metinėmis.

Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo vargdienių seserų kongregacija šį jubiliejų paminėjo tridieniu. Gruodžio 6 d. Šv. Kryžiaus namuose vyko vakaras, pavadintas „Marija ir malda“. Jo metu Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikai giedojo „Akatistą“ – VIII a. himną Švč. M. Marijai. Ižangos žodį tarė „Akatisto“ vertėjas į lietuvių kalbą kun. Laimonas Nedveckas.

Gruodžio 7 d. vakaras buvo skirtas Marijai ir muzikai. Solistė Skaidra Jančaitė ir vargonininkė Renata Marcinkutė pagal R. M. Rilkės eiles atliko Paulo Hindemitho vokalinį ciklą „Marijos gyvenimas“.

Gruodžio 8 d. Šv. Kryžiaus namų salėje dr. Irena Vaišvilaitė skaitė pranešimą apie Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos reikšmę. Po pranešimo susirinkusieji žiūrėjo skaidres su Marijos atvaizdais nuo pirmųjų krikščionių laikų iki mūsų dienų. Tridienio vakarai prasidėdavo 17 val. šv. Mišiomis Šv. Kryžiaus bažnyčioje.

Gruodžio 12 d., sekmadienį, Vilniaus Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo bažnyčioje buvo švenčiami parapijos atlydai, atkelti iš gruodžio 8-osios dienos. Lietuvių ir lenkų kalba šv. Mišias aukojo kardinolas A. J. Bačkis. 15 val. kardinolas pašventino Vilniaus marijonų vienuolyno koplytėlę. Visai nesenai vienuolynas įsikūrė šalia bažnyčios, daugiabučiame gyvenamajame name (Sakalų g. 22–5), kaip marijonai sako, „liaudies apsuptyje“. Koplyčios pašventinimo ceremonijoje dalyvavo parapijoje veikiančių vienuolių atstovės, kai kurie būsto ir koplytėlės įrengimo vadovai. Kiti marijonų draugai ir bičiuliai po 17 val. šv. Mišių rinkosi į įkurtuvių vakarienę. Vilniaus marijonų bendruomenę sudaro vienuolyno vyresnysis kun. Vaclovas Aliulis, parapijos klebonas kun. Stasys Puidokas, kunigai vikarai Pavelas Chudzikas ir Tomas Miliauskas.

-sm-

Telšių vyskupija

Gruodžio 8 d., per Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo iškilmę, Telšių vyskupas J. Boruta SJ lankėsi Ventos Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijoje. Čia ganytojas parapijos bažnyčios titulo šventės proga aukojo šv. Mišias. Vyskupas per pamokslą priminė tikintiesiems Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmą. Šv. Mišių metu giedojo Šiaulių universiteto choras. Po to buvo surengta Švč. Sakramento adoracija.

Gruodžio 8 d. Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 150-osios metinės taip pat paminėtos Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijoje. Tą pačią dieną Kunigų seminarijoje I teologinio kurso klierikai šventė įvilktuves.

Šventėje, prasidėjusioje seminarijos koplyčioje, dalyvavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, vyskupo generalvikaras prel. J. Šiurys, Kunigų seminarijos rektorius A. Lapė, seminarijos vadovybė ir klierikų bendruomenė. Vyskupas J. Boruta SJ priminė I teologinio kurso klierikams būtinybę visur liudyti Kristų. Ganytojas akcentavo, kad sutana ne išorės papuošalas, ji turi atspindėti vidinę tikrovę. Supažindinęs su Lietuvos Vyskupų Konferencijos nutarimu dėl dvasininkų aprangos, ganytojas pašventino įvelkamųjų klierikų sutanas ir kartu su jais giedojo Švč. Mergelės Marijos litaniją.

Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 150-osios metinės buvo minimos kunigų seminarijos didžiojoje auloje. III teologinio kurso klierikas R. Norkus apžvelgė minėtos dogmos paskelbimo istorines prielaidas. Po konferencijos I teologinio kurso klierikai parodė meninę programą.

-tvig-

Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia pradėjo švęsti savo jubiliejinius metus

Lapkričio 28 d. Šv. Arkangelo Mykolo (Igulos) bažnyčia Kaune pradėjo iškilmingai švęsti 110 metų jubiliejų. Ta proga šios šventovės rektoriaus, Kauno igulos kapeliono kpt. kun. Tomo Karklio iniciatyva buvo sudarytas jubiliejinių metų šventimo organizacinis komitetas, kurį sudaro šios bažnyčios pastoracinės tarybos nariai, dvasininkai bei pasauliečiai. Nuo šių metų lapkričio iki 2005 metų spalio numatyta plati sielovadinių bei kultūrinių renginių programa, skirta tiek Kauno igulos kariams bei jų šeimoms, tiek ir plačiajai visuomenei. Joje dalyvaus ir žymūs Lietuvos solistai, vargonininkai, menininkai, ir paprasti tikintieji pasauliečiai bei dvasininkai.

Jubiliejinių metų atidarymo dieną Eucharistijos liturgijai vadovavo vyskupas emeritas Juozapas Preikšas. Pamaldų metu ir po jų giedojo solistė Irena Milkevičiūtė su dukra Asmik Grigorian. Šv. Mišių homiliją sakęs prelatas Vytautas S. Vaičiūnas susirinkusiems trumpai priminė permainingą šios šventovės istoriją ir pabrėžė, kad šis gražus jubiliejus yra puiki proga dėkoti Dievui už visas mums teikiamas malones.

1891 m. gegužės 29 d. pašventinus kertinį akmenį, pradėta statyti Kauno tvirtovės kariams skirta šventovė, kuri 1895 m. spalio 17 d. buvo konsekruota stačiatikių Šv. Petro ir Povilo titulo katedra (soboru). Nuo 1915 m. rugpjūčio 4 d. joje vyko pamaldos vokiečių kariuomenės kariams evangelikams. 1919 m. rugpjūčio 8 d. šventovę pripažinus valstybės nuosavybe, ji buvo perduota Kauno karinei igulai ir tituluota Šv. Arkangelo Mykolo vardu. 1941 m. ji nustojo buvusi kariuomenės sielovados centru; 1950 m. buvo įsteigta Šv. Arkangelo Mykolo parapija. 1962–1991 m. bažnyčia buvo uždaryta, o pastatas perduotas Dailės muziejui. 1991 m. Kauno miesto tarybai gražinus bažnyčią arkivyskupijos kurijai, jau 1992 m. birželio 7 d. pirmose

no arkivyskupijos parapijų vargonininkus, chorų vadovus ir visus giesmininkus. Šv. Mišių metu giedojo Kauno miesto parapijų jungtinis choras.

● Gruodžio 3–4 d. Kauno jėzuitai Šv. Pranciškaus Ksavero (jėzuitų) bažnyčioje minėjo Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos paskelbimo 150-ąsias metines. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis. Pirmąją dieną po šv. Mišių adoruotas Švč. Sakramentas, buvo giedama Jėzaus Širdies litanija. Antrąją dieną po šv. Mišių dr. E. Laumenskaitė skaitė pranešimą „Rojaus vartus atidarant“. Pasak prelegentės, Dievo Motinos slėpinys atsiveria Bažnyčioje. Marija yra mūsų tikėjimo ir vilties Motina, rodanti mums Kristų. Po pranešimo buvo giedamas Rytų Bažnyčios himnas Dievo Motinai „Akatistas“, kuriam vadovavo seserys salezietės.

● Gruodžio 16 d. Religijos studijų kolegijoje atidaryta Kauno miesto ikimokyklinio meno ugdytojų draugijos organizuota adventinė paroda „Balto popieriaus tyli kalba“. Šioje parodoje septyniolikos Kauno ikimokyklinių įstaigų – vaikų darželių – auklėtiniai (nuo 3 iki 7 metų) eksponuoja iš balto popieriaus padarytus medžius, gėles, snaiges, angelus ir t. t., iš viso apie 200 darbų. Vaikų vaizduotės kūriniai įprasmina Kalėdų laukimą, advento susikaupimą ir žiemos nuotaikas.

-jp-

Utena. Dievo Apvaizdos parapijos bendruomenė kartu su kunigu Andriumi Šukiu noriai prisidėjo prie organizuojamos suaugusiųjų mokymosi savaitės „Mes – europiečiai. Kviečiame mokytis tolerancijos“, vykusių Utenoje ir kituose Lietuvos miestuose. Lapkričio 11 d. Utenos kultūros centro galerijoje vyko diskusija visuomenei tema „Ar galime vieni kitais pasitikėti, ir kaip?“ Paskaitą skaitė ir į susirinkusiųjų klausimus atsakė sociologė Eglė Irena Laumenskaitė. Lektorė analizavo tolerancijos ir pasitikėjimo svarbą dabartiniam žmogui.

-ad-

● Gruodžio 18 d. Kristaus Žengimo į dangų bažnyčioje buvo uždegta skautų į Lietuvą pargabenta Betliejaus taikos ugnis. Akcijoje dalyvavo daug tikinčiųjų.

-pn-

Klaipėda. Gruodžio 15 d. Klaipėdos universitete vyko LKMA Klaipėdos skyriaus ataskaitinis-rinkiminis susirinkimas.

mas, kuriame taip pat dalyvavo LKMA pirmininkas, Telšių vyskupas dr. Jonas Boruta SJ. Posėdyje pateikta praėjusių metų akademinės veiklos ataskaita, nubrėžtos gairės ateinantiems metams. Iš pareigų atsistatydinus LKMA Klaipėdos skyriaus pirmininkui prof. habil. dr. Alfonsui Motuzui, naujuoju vadovu buvo išrinktas Klaipėdos universiteto Katechetikos katedros vedėjas kun. doc. dr. Arvydas Ramonas. Šio skyriaus gretas papildė Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dekanas doc. dr. Aleksandras Žalys.

● Šventojo Kazimiero parapijoje gruodžio 16 d. buvo surengta adventinė vakaronė „Po angelo sparnu“. Renginį organizavo Klaipėdos „Žemynos“ vidurinės mokyklos tikybos ir etikos mokytojos. Renginio dalyviai, septintokai, skaitė savo kūrybos rašinius, giedojo giesmes, tyloje laukė ateinant Vilties, Tikėjimo ir Meilės angelo. Kunigas Saulius Stumbra jaunimui priminė, jog angelas yra kiekvieno draugas, kuris visad šalia, saugo, veda, globoja. Vakaronė baigėsi bendra šventųjų Mišių auka. -kss-

Jonava. Lapkričio 19 d. dekanato tikybos mokytojai susitiko su Kauno arkivyskupijos katechetikos centro darbuotojomis Jolanta Jančiukienė ir ses. Viktorija Maknauskaite. Buvo aptartas naujausias tikybos mokymo programos projektas. Prieita prie išvados, kad dabartinė katalikų tikybos 1–12 kl. programa turinio požiūriu geresnė negu siūloma naujoji. Mokytojai norėtų turėti galimybę rinktis iš kelių programų. Susitikime buvo keliamos ir kai kurios tikybos mokymo problemos.

● Lapkričio 23–24 d. Šv. Jokūbo parapijoje Eucharistijos adoracijos naktis buvo skirta negimusios gyvybės išsaugojimui ir Eucharistijos metų pradžiai paminėti. Ją šv. Mišiomis ir turinčiu pamokslu pradėjo vikaras kun. Juozas Čičirka. 24 val. apie gyvybės kultūros puoselėjimą kalbėjo šv. Mišias koncelebravęs Žeminių parapijos klebonas Audrius Mikitiukas. Anksti ryte šv. Mišias aukojo ir pamokslą apie paskelbtą Eucharistijos metų reikšmingumą pasakė dekanas klebonas Sigitas Bitkauskas. Skirtingų bažnytnių organizacijų nariai, parapijiečiai meldėsi įvairiomis intencijomis. Skambėjo parapijiečių vyro ir žmonos Jagelavičių atliekamos giesmės.

● Gruodžio 6 d. dekanato tikybos mokytojams kun. Gintaras Blužas, ses.

šv. Mišiose dalyvavo visų Lietuvos kariuomenės karinių struktūrų atstovai, didelis būrys dvasininkų, valstybės atstovų. 1996 m. rugpjūčio 10 d. arkiv. S. Tamkevičius ją paskyrė Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos reikmėms.

Po iškilnių bažnyčioje Kauno karininkų ramovėje surengta adventinė popietė. Čia susirinkusiems žodį taręs Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius sakė tikįs, jog per šiai bažnyčiai jubiliejinius, o visuotinėje Bažnyčioje švenčiamus Eucharistijos metus šventovės rektorius kun. T. Karklys su savo pagalbininkais surengs numatytus renginius, kurie ne tik pritrauks miesto visuomenę, bet ir bus puiki proga puoselėti tiek karių bei jų šeimų, tiek ir kitų miestelėnų sielovadą. Popietės metu kalbėjusio Lietuvos karinių oro pajėgų vado plk. Jono Marcinkaus teigimu, visi Kauno įgulos daliniai džiaugiasi šia šventove kaip puikiu sielovados židiniu ir stengsis ją visokeriopai puoselėti. Kunigas Tomas Karklys pristatė numatomą jubiliejinių metų programą. Jis taip pat pabrėžė, kad jam, kaip šios bažnyčios rektoriui bei įgulos kapelionui, svarbiausia ne pompastiški renginiai. Jubiliejų jis suvokiąs kaip gerą proga stiprinti sielovadą, pirmiausia – šeimų, vaikų bei jaunimo.

Todėl neatsitiktinai ir pirmieji jubiliejinių metų renginiai skirti šeimoms bei jaunimui: gruodžio 5 d. šeimoms surengta adventinė popietė „Šeima: misija (ne)įmanoma“. Popietėje dalyvavo bei savo patirtimi dalijosi Nomedos ir Ričardo Kukulskių, Liucijos ir Daliaus Ramanauskų, Jonės ir Dariaus Chmiliauskų šeimos. Gruodžio 12 d. Kauno kunigų seminarijos klierikai adventinės popietės metu susitiko su jaunimu ir pasidalijo išvalgomis apie gyvenimą ir tikėjimą, jaunojo kataliko misiją šiandieniniame pasaulyje. Neužmiršta ir žadėtoji kultūrinė jubiliejaus dalis: gruodžio 5 d. pamaldose ir po jų giedojo solistas Juozas Valikonis, vargonavo Virginija Daugirdienė, o gruodžio 12 d. – solistas Vytautas Juozapavičius ir vargonininkė Dalia Jatautaitė. -dch-

Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* metinė konferencija

Gruodžio 11 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre vykusioje vyskupijos *Caritas* metinėje konferencijoje dalyvavo visų Kaišiadorių vyskupijos dekanatų *Caritas* nariai. Renginys prasidėjo Kaišiadorių katedroje šv. Mišiomis. Konferencijos dalyviai meldėsi už savo globojamus žmones, organizacijos savanorius, vadovus ir šelpėjus – visus, kurie gera valia padeda palaikyti tarp žmonių krikščionišką bičiulystę ir meilę. Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis per pamokslą nuoširdžiu žodžiu stiprino savanorių pasiryžimą tęsti gražius darbus artimo meilės tarnystėje. Konferencijoje dalyvavo Lietuvos *Caritas* direktorius kunigas Robertas Grigas ir reikalų vedėja Janina Kukauskienė.

2004 m. Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* veiklą apžvelgė reikalų vedėja Birutė Grižienė. Pranešėjos teigimu, šiuo metu Kaišiadorių vyskupijoje *Caritas* skyriai veikia 45 parapijose. Iš viso *Caritas* veikloje triūšia apie 400 įvairaus amžiaus savanorių. Dekanatų *Caritas* veiklą koordinuoja septynios dekanatų koordinatorės. Pasak reikalų vedėjos, 2004 m. veiklą Kaišiadorių vyskupijos *Caritas* stengėsi grįsti nuostatomis, padiktuotomis kasdien besikeičiančios gyvenimo tikrovės ir uždavinių, kuriuos kelia visos Lietuvos *Caritas*. Prelegentė atkreipė dėmesį, jog pastarieji mūsų valstybės gyvenimo pokyčiai, be daugybės teigiamų dalykų, atnešė ir neigiamų: padidėjo priklausomybę turinčiųjų skaičius, sumenko tradicinis požiūris į šeimą, padaugėjo beglobių vaikų ir t. t., todėl kinta ir *Caritas*, kaip organizacijos, įkūnijančios veiklios meilės principus, uždaviniai. Dėmesys ypač kreiptinas į skurdo, vargo, priklausomybių ir kitų gyvenimo negandų priežasčių ieškojimą ir jų šalinimą. „Į karitatyvinę veiklą, – teigė prelegentė, – turime žiūrėti kaip į procesą, turime mokėti išlaukti. Net ir tobuliausios priemonės ar progra-

mos neužtikrina pakilimo per savaitę, mėnesį ar metus. Svarbiausia, kad tas viltingas procesas vyktų: kad krikščioniška meilė nuolat šauktų mus gertiems darbams, o tų darbų šilumą jautų šąlantys broliai”.

Antroje pranešimo dalyje reikalų vedėja pristatė per praeitus metus plėtotas veiklos kryptis, supažindino su dviem vyskupijos *Caritas* šiuo metu vykdomais projektais: pirmasis – „Vaiko orumo išsaugojimas“, antrasis – „Kaliinių globa ir reintegracija“. Šiuo metu pastarojo projekto teikiama parama naudojami 52 buvę kaliniai. Apibendrinant *Caritas* konferenciją, buvo aptarti ir priimti veiklos uždaviniai 2005-iesiems metams. Pertraukų metu konferencijos dalyviai nuoširdžiai bendravo ir dalijosi darbo patirtimi, džiaugsmu ir rūpesčiais prie pačių atsivežtais gardumynais padengto agapės stalo.

-kvc-

Kunigų diena Kaišiadorių vyskupijoje

Gruodžio 14 d. Kaišiadorių vyskupijos sielovados centre vyko Kaišiadorių vyskupijos kunigų pastoracinio ugdymo užsiėmimai.

Šiame susibūrimo kalbėjęs Kauno arkivyskupo pagalbininkas vyskupas Jonas Ivanauskas apžvelgė Eucharistijos metų šventimo Lietuvoje pagrindines gaires. Pašnekesio pradžioje prelegentas paminėjo, jog Eucharistijos metų šventimo Lietuvoje gairės parengtos vadovaujantis Dievo kulto ir sakramentų kongregacijos parengtų gairių pagrindu. Jis atkreipė kunigų dėmesį, jog bet kokios gairės be konkrečių darbų negali atnešti norimų rezultatų, ir paragino kunigus būti aktyviais Eucharistijos metų programos dalyviais. Pasak prelegento, svarstant Eucharistijos metų šventimo Lietuvoje gaires, buvo įvairių minčių: tarp jų – rengti nacionalinį Eucharistijos kongresą šioms metams paminėti. Tačiau šios minties atsisakyta, nes neseniai toks kongresas Lietuvoje vyko; taigi šių gairių objektu pasirinkta ne masinis renginys ar renginiai, bet Eucharistijos svarbos paraprijų bendruomenių ir asmeniniame tikinčiojo gyvenime akcentavimas. Kalbėdamas apie atskiras šių gairių dalis, vyskupas pabrėžė, kad didžiausias dėmesys turi būti skiriamas Eucharistijos šventimui, taip pat Eucharistijos šventimo vietai.

Vyskupas priminė, jog, vadovaujantis popiežiaus Jono Pauliaus II raginiui apaštališkajame laiške *Mane Nobiscum Domine*, šiais Eucharistijos metais dera dar kartą ir nuodugniai perskaityti Romos mišiolio bendrąjį įvadą. Eucharistijos liturgijoje derėtų vengti savivalės: skubėjimo, nepunktualumo, nederančių ar nereikalingų įterpimų ar paaiškinimų bei ypač svarbu siekti, kad tikintieji dalyvautų šv. Mišiose sąmoningai, aktyviai ir maldingai. Liturgijoje nederėtų dalyvauti nepasirengusiems, kaip vis dar neretai pasitaiko. Ta pačia proga vyskupas paminėjo, jog artimiausiu metu rengiamasi išleisti liturginį giesmyną.

Anot vysk. J. Ivanausko, Eucharistijos metų laikotarpiu kunigams per Mišias ypač derėtų sakyti katechetinio pobūdžio pamokslus. Šie pamokslai turėtų derėti su liturginiais metų laikotarpiais (adventu, gavėnia). Kalbėdamas apie švč. Sakramento adoraciją, prelegentas minėjo, jog, kur galima, šiais metais reikėtų įrengti bažnyčiose švč. Sakramento koplyčią ar bent ilgesnį laiką palikti bažnyčią atvirą tikintiesiems; dažniau rengti adoracijas, ypač prieš didžiąsias liturgines ar paraprijos šventes.

Pašnekesio pabaigoje vyskupas atsakė į kunigų klausimus. Kurijos kanceleris pristatė Kaišiadorių vyskupo liturgines ir pastoracines nuorodas (parengtas remiantis popiežiaus Jono Pauliaus II apaštališkojo laiško *Mane Nobiscum Domine* mintimis), kuriose atkreiptas dėmesys į tas liturgijos ir pastoracijos sritis, kurias ypač derėtų peržiūrėti ir patobulinti Kaišiadorių vyskupijoje. Kunigų pastoracinio ugdymo užsiėmimas, kaip įprasta, baigėsi pietumis kurijoje.

-Kš-

Pranciška Bubelytė FDCJ ir Genutė Ulevičienė vedė seminarą „Šv. Mišių su vaikais ypatumai ir pastoracinė svarba“. Pateikta daug vertingų teorinių žinių, pasidalyta praktine patirtimi, pademonstruota nemažai vaizdinės medžiagos.

-fl-

Kazlų Rūda. Gruodžio 5 d. senelių globos namuose kartu su jaunimo šv. Mišių giesmininkais ir patarnautojais lankėsi diak. Romualdas Vitkovskis. Jaunieji parapijiečiai parodė spektakliuką „Laimingas princas ir kregždutė“, nuoširdžiai bendravo su seneliais, giedojo, žaidė žaidimus. Tuose pačiuose senelių globos namuose lankytasi ir kitą sekmadienį, gruodžio 12 d. Šį kartą kartu su diakonu šių namų gyventojų nuotaiką praskaidrino sumos šv. Mišių adoruotojos ir patarnautojai.

● Gruodžio 15 d. po Mišių diakonas R. Vitkovskis ir vargonininkė A. Pranskevičienė su parapijos jaunimo grupele nuvyko į Bebruliškės kaimą. Čia pradinėje mokykloje šio kaimo gyventojos, medicinos darbuotojos Anelės Bulotienės iniciatyva kaimo bendruomenė susirinko į advento vakarą. Dalyvavo beveik visi kaimo gyventojai – 70 žmonių.

-vf-

Troškūnai. Gruodžio 3–4 d. Troškūnuose Lietuvos Kolpingo draugija savo nariams surengė rekolekcijas. Jose dalyvavo kolpingiečiai iš Kauno, Eičiūnų, Nemunaičio, Kunionių, Kėdainių ir Troškūnų. Rekolekcijas vedė draugijos nacionalinis dvasios vadovas kanauninkas Bronius Antanaitis.

-lk-

Panevėžys. Gruodžio 11 d. Panevėžio muzikiniame teatre surengta krikščioniškų giesmių popietė „Giedu Tau, mano Viešpatie“.

-pn-

Kaišiadorys. Gruodžio 11 d. Kaišiadorių vyskupijos katechetikos centre *Gyvenimo ir tikėjimo* institutas (GTI) surengė seminarą „Dievas kino mene“. Seminare dalyvavo 15 pedagogų, dauguma iš jų – Kaišiadorių vyskupijos tikybos mokytojai. Seminaro vedėja – kino ir meno istorijos specialistė Joelle Galiauskas – kalbėjo apie kino meno naudojimo galimybes religinio ugdymo ir švietimo srityje, mokė žvelgti į kino meną ne vien kaip į pasilinksminimą ar laiko praleidimą, bet kaip į būdą priartėti prie dieviškojo slėpinio. Mokytojai kartu su seminaro vedėja analizavo žymių režisierių darbų ištraukas.

-vp-

JĖZAUS KRIKŠTAS

Jėzaus Krikštas (A)

Iz 42, 1–4. 6–7; Apd 10, 34–38; Mt 3, 13–17

Šiandien švenčiame Jėzaus Krikštą. Tai yra Jėzaus viešojo gyvenimo, jo atperkamojo darbo pradžia. Mums šis įvykis turi ypatingą prasmę. Jėzaus Krikštas skatina susimąstyti apie jo įsikūnijimo prasmę. Trumpai tai galima būtų išreikšti tokiais žodžiais: Jis tapo žmogumi, kad mes taptume Dievo vaikais. Savo viešąjį gyvenimą Jėzus pradeda priimdamas Jono krikštą. Jono krikštas nebuvo sakramentas. Jono krikštyti žmonės reiškė savo gailėstį už kaltes ir ryžtą ištikimai laikytis Dievo įsakymų. Jono krikšto apeiga gyvai vaizdavo žmogaus moralinį apsiplovimą, tačiau neteikė tų malonių, kurias teikia Kristaus Krikštas. Kai Jėzus atėjo prie Jordano, Jonas pasijuto nevertas krikštyti tą, kurį jis pats pavadino *galingesniu*: „Tai aš turėčiau būti tavo pakrikštytas, o tu ateini pas mane!“, – sakė Jonas. Tačiau Jėzus jam atsakė: „Šį kartą paklausyk! Taip mudviem dera atlikti *visa, kas reikalinga teisumui*“. Tuo Jėzus pasako, kad tokia Dievo valia. Jis ir atėjo į pasaulį, kad įvykdytų „*visa, kas reikalinga teisumui*“. Pranašas Izaijas skelbia, kad Jėzus bus sužalotas dėl mūsų nusižengimų, ant jo kris kirčiai dėl mūsų kalčių. Bausmė ant jo kris mūsų išganymui, jo žaizdomis mes būsime išgydyti (plg. Iz 53, 5). Priėmęs Jono krikštą, Jėzus priklauso žmonių šeimai. Jis tampa antruoju Adomu, kad priėmęs bausmę už žmonių kaltes savo krauju nuplautų pirmojo Adomo vaikų nuodėmes.

Šią Jėzaus Krikšto dieną mums dera prisiminti jo norą, kad visi žmonės savo išganyimą pasiektų per Jėzaus įsteigtą Krikšto sakramentą. „Kas įtikės ir pasikrikštytys, bus išgelbėtas, o kas netikės, bus pasmerktas“. Bažnyčia skelbia, kad Krikštas yra durys į Bažnyčią, kurioje Dievas dalija savo dovanas ir teikia išganyimą. „Todėl negali būti išganyti tie, kurie žino, jog Katalikų Bažnyčią Dievas įsteigė per Jėzų Kristų kaip būtinybę, bet atsisako arba į ją įžengti, arba joje pasilikti“ (LG 14). Šiame svarbiame Bažnyčios dokumente kalbama apie tuos, kurie žino. Tai reiškia, kad jų tikėjimas jau yra Dievo žodžio pažadintas ir sąmoningai priimtas. Jie žino, kad pats Kristus Bažnyčią įsteigė ir Krikštą nurodė kaip sąlygą įeiti į Jo Bažnyčią. Žodžiai „kurie žino“ reiškia, kad Krikštas turi būti priimamas sąmoningai, tikint. Nežinantiems ir nepažįstantiems Kristaus Evangelijos Krikštas neteikiamas. Kur Dievo žodis dar nėra priimtas, ten Dievas teikia malones kitais mums nežinomais būdais. Pasak Tomo Akviničio, Dievas žmones krikštytis įpareigojo, bet savo rankų sakramentais nesurišo.

Mūsų krašte krikščionybė yra pagrindinė religija, todėl krikščionys tėvai yra įpareigoti savo vaikus pakrikštyti, kad gavę Dievo vaikystės malonę, Bažnyčios ir tėvų ugdomi, jie užaugtų šventais Dievo tautos žmonėmis. Į klausimą, kodėl kūdikiai krikštijami tokio amžiaus, kai dar negali pareikšti savo sutikimo, teologai atsako, kad tėvai, davę vaikui kūniškąją gyvybę, turi teisę ir pareigą pasirūpinti jų dvasiniu atgimimu. Savo vaikus krikštydami, tėvai įsipareigoja išugdyti sąmoningus krikščionis. Kiekvienais metais Velykų naktį atnaujinami Krikšto pažadai, kad tie, kurie Krikštą priėmė nesąmoningai, galėtų išreikšti savo sąmoningą dalyvavimą Dievo tautos gyvenime.

Ten, kur Kristaus Evangelijos šviesa dar nepasiekė, Dievas naudojami kitais būdais, kad žmonės galėtų laimėti Kristaus nupelnytą išganyimą. Geros valios žmonių Dievas nepalieka be savo globos ir mums nežinomais keliais veda į savo Karalystę. Bažnyčia skelbia, kad tas, kuris „ne dėl savo kaltės nepažįsta Evangelijos <...>, bet nuoširdžiai ieško Dievo ir veikiamas malonės stengiasi vykdyti jo valią, kaip diktuoja sąžinės balsas, tas gali pasiekti amžinąjį išganyimą. Dieviškoji Apvaizda neatsako teikti išganymui reikalingų priemonių nė tiems, kurie nebūdami patys dėl to kalti, tiesiogiai dar nepripažįsta Dievo, tačiau stengiasi, ne be jo malonės, eiti teisingu gyvenimo keliu“ (LG 16). Vis dėlto, nors Bažnyčia pripažįsta išganyimo galimybę be Krikšto, tačiau ji gerai žino, kad dažnai „žmonės, piktojo suvedžioti, būna pasidavę tuštiems apmąstymams ir išmainę Dievo tiesą į melą, tarnaudami kūriniams, o ne Kūrėjui, arba, be Dievo gyvendami ir mirdami šiame pasaulyje, neapsaugoti nuo kraštutinės nevilties. Todėl Bažnyčia Dievo garbei ir visų jų išganymui uoliai rūpinasi misijų darbu, atmindama Viešpaties priesaką: „Skelbkite Evangeliją visai kūrinijai“ (Mk 16, 15)“ (LG 16).

Kalbant apie Krikštą, dažnai iškyla nekrikštytų kūdikių klausimas. Teologijoje būta įvairių nuomonių. Šiuo metu Bažnyčia reiškia viltį, kad Dievas nekaltų kūdikių neatstums. Tiesa, Bažnyčia griežtai reikalauja, kad kūdikiai būtų krikštijami, ir primena tėvų atsakomybę, tačiau be Krikšto mirusius kūdikius Bažnyčia paveda Dievo gailėtingumui. Naujajame Bažnyčios katekizme rašoma: „Švelni Jėzaus meilė vaikams <...> suteikia mums vilties, kad yra išganyimo kelias ir be krikšto mirusiems kūdikiams“ (KBK 1261). Tas pats galioja ir tiems kūdikiams, kuriems motinos neleido išvysti pasaulio.

Gerieji žmonės, Krikštas yra mūsų Viešpaties didžioji dovana, kuri mus įveda į Dievo tautą, ir didžių Dievo malonių šaltinis. Kas tai *suprasdamas* paniekintų Krikštą, statytų neperžengiamą kliūtį savo išganymui. Bažnyčią Kristus mums paliko kaip Dievo malonių dalytoją. Per Krikštą tapę jos nariais, semdamiesi malonių iš jai patikėtų šaltinių, mes patikimai keliaujame į mums prirengtą Dievo Avinėlio puotą.

DIEVO AVINĖLIS

2 eilinis sekmadienis (A)

Iz 49, 3. 5–6; 1 Kor 1, 1–3; Jn 1, 29–34

Šv. Jonas žmonėms pasirodžiusį Kristų pavadina Dievo Avinėliu. Ačiū tau, šventasis Jonai, kad žmonijai pristatai jos gelbėtoją tokiu prasmingu titulu. Patiko žmonėms šis pavadinimas. Dažnai girdime šį titulą Bažnyčios liturgijoje. Baigdami šventųjų litanijas net tris kartus šaukiame Dievo Avinėlio. Eucharistinėje aukoje prieš šventąją Komuniją kunigas, rodydamas žmonėms ostiją, kartoja šv. Jono žodžius ir kviečia į Avinėlio puotą. Išrinktosios tautos gyvenime Avinėlio simbolis turėjo ypatingą prasmę. Nuo pat Abraomo laikų Avinėlis yra ne tiktai ūkio, bet ir Dievo garbei aukojamas gyvulėlis. Ypatingą simbolinę reikšmę Avinėlis įgijo po to, kai išrinktosios tautos vaikai buvo išvaduoti iš Egipto nelaisvės. Tuomet Avinėlio kraujas gelbėjo Izraelio pirmgimius nuo mirties. Mozė įsakė išrinktosios tautos vaikams kasmet švęsti Išėjimo dieną – Paschą. Tos šventės svarbiausia apeiga tapo šventinė vakarienė, per kurią buvo valgomas Velykų Avinėlis. Jonas Krikštytojas, rodydamas žmonėms Kristų, ištara: „Štai Dievo Avinėlis, kuris naikina pasaulio nuodėmę!“ Kada ir kokiu būdu tas Avinėlis nuplaus pasaulio nuodėmes, tuomet nežinojo net ir pats Jonas. Toji valanda atėjo po trejų metų. Jos liudytojai – apaštalai. Kiekviena šeima, švenčianti žydų Paschą, buvo įpareigota valgyti Velykų Avinėlį. Kristus su apaštalais Avinėlį valgė laikydamiesi žydų tradicinio Paschos ritualo. Kelis kartus buvo plaunamos rankos, valgoma nerauginta duona ir Paschos Avinėlis, keletą kartų geriama apeiginiai gėrimai.

Iš Evangelijos aprašymų matome, kad viso to šventinio ritualo laikėsi ir Kristus su savo mokiniais. Tačiau tos pačios Evangelijos nurodo kai kurių naujų dalykų. Juos Kristus įterpė valgydamas su apaštalais vakarienę. Be apeiginio rankų plovimo, Jėzus nuplovė apaštalams kojas, parodydamas šios valandos reikšmingumą ir drauge pamokydamas, kad apaštalai pašaukti tarnauti (plg. Jn 13, 15). Kitas prasilenkimas su žydų apeigomis – tai Jėzaus slėpiningi žodžiai, kuriais duonai ir vynu suteikiama nauja prasmė. Laikydamas rankoje duoną jis sako: „Tai yra mano kūnas“. Duodamas taurę su vynu taria: „Gerkite iš jos visi, nes tai yra mano kraujas...“ Ką reiškia tie Jėzaus žodžiai? Nenorintys priimti Bažnyčios interpretacijos tuos žodžius aiškina kaip simbolius. Bet ar tokią valandą Kristus būtų klaidinęs savo apaštalus ir visą savo kuriamą Bažnyčią sunkiai suvokiamais simboliais? Kadaiše Pranciška Šantalietė, dar būdama vaikas, išgirdusi vieną garbingą poną abejojančią, kad Kristus duoną pavertė savo kūnu, karštai jam atkirto: „Pone, Tamsta priskiri Jėzui melą. Juk jis paėmęs duoną ir rodydamas apaštalams aiškiai sakė: 'Tai yra mano kūnas'“.

Šiuose paskutiniuose Jėzaus gyvenimo veiksmuose ir žodžiuose jaučiame ypatingą rimtį. Juk tai, ką Jėzus daro, yra jo kruvinosios aukos pradžia. Jis duoda apaštalams suprasti, kad atiduodamas kūnas ir praliejamas kraujas yra jo auka Dievui už žmonių nuodėmes, ir tai daroma jau dabar, Paskutinės vakarienės kambaryje. Ši vakarienė reiškia Jėzaus mirtį, nes čia kūnas ir kraujas atskiriami. Tiesa, realiai Jėzus mirs truputį vėliau, bet apaštalai jau dabar priima jo aukos vaisius. Tais vaisiais galės naudotis ir vėliau gyvensiantys žmonės: po šimto, po tūkstančio metų ir dar vėliau. Juk Kristus kviečia visų kartų žmones: „Tai darykite mano atminimui“. Šis įpareigojimas skirtas ne vien apaštalams ir jų įpėdinams, bet visų laikų Bažnyčiai. Jau 2000 metų prabėgo, o Kristaus auka tęsiasi. Jo dieviškoji meilė apima visus ir visi privalo turėti galimybę naudotis Kristaus aukos vaisiais. Ant kryžiaus išskėstomis rankomis prikaltas Kristus tarsi nori apglėbti visą žmoniją. Jis tai daro Mišių aukoje, pratęsdamas savo auką ir nuolat dalydamas saviesiems aukos dovanas.

Matydami prie altoriaus kunigą, aukojantį Eucharistinę auką, prisiminkime, kad ši kunigo auka yra ta pati Kryžiaus auka, kurią Kristus aukojo Paskutinės vakarienės kambaryje ir užbaigė ant Kalvarijos kalno. Bažnyčia nuo pirmųjų savo gyvavimo dienų įsakmiai moko, kad Kristaus Kryžiaus auka sudabartinama (ne kartojama) kiekvieną kartą, kai kunigas konsekruoja duoną ir vyną. Bažnyčia nuolat skelbia, kad Kryžiaus aukoje kunigas buvo Kristus. Mišiose taip pat tikrasis aukotojas yra Kristus, nužengiantis ant altoriaus. Golgotos kalne auka buvo Kristus, Mišiose auka taip pat yra Kristus. Jo kraujas, atskirtas nuo kūno, byloja apie jo mirtį.

Gerieji žmonės, atgaivinkime savo tikėjimą tuo, ką Bažnyčia išstisus amžius skelbia: *Kryžiuje ir altoriuje tas pats aukotojas – Kristus. Kryžiuje ir altoriuje ta pati auka – Kristus.* Prie altoriaus kunigas tėra tik Bažnyčios atstovas, įgaliotas konsekracijos žodžiais pakviesti tikrąjį Mišių aukos kunigą Kristų, kad jis aukotų savo kūną ir kraują už pasaulio gyvybę. Tarp Kryžiaus aukos ir šv. Mišių aukos skirtumas tas, kad Kryžiaus auka buvo kruvina, o Mišių aukoje tai slėpiningai pridengta duona ir vynu.

Šiais Eucharistijos metais Lietuvos vyskupai tėviškai ragina visus tikinčiuosius parodyti daugiau dėmesio Eucharistijai. Rūpestingai atlikdami sekmadienio šv. Mišių pareigą taip pat kvieskime į savo širdies šventovę dieviškąjį svečią. „Laimingi pakviesti į Avinėlio puotą!“

Parengė V. S.

Arkivyskupas Sigitas Tamkevičius

Kauno kunigų seminarija istorijos verpetuose

Kauno kunigų seminarijos gimimas prieš 140 metų buvo gana simboliškas. Mintimis nukeliaukime į Lietuvai ir Bažnyčiai labai sunkius laikus – carinę okupaciją. Tik ką buvo numalšintas 1863 m. sukilimas, po kurio sekė skaudžios represijos, neaplenkusios nei Žemaičių vyskupo Motiejaus Valančiaus, nei Varnių kunigų seminarijos. Vyskupas su Kurija ir Seminarija buvo ištremti į Kauną. Taigi Kauno kunigų seminarija gimė po Kristaus kryžiumi, ir tai buvo tarsi Apvaizdos ženklas, kad kryžius bus neatskiriamas Seminarijos dalis. Tačiau kryžius yra Dievo meilės ženklas, su kuriuo nugalimas blogis, todėl minint 140 m. Kauno kunigų seminarijos sukaktį noriu išryškinti kryžiaus slėpinį, kuris labai ryškus mūsų *Alma Mater* istorijoje. Seminarija net šimtą metų nešė kryžių, o laisve džiaugėsi vos trisdešimt šešerius metus, įskaitant ir pastaruosius keturiolika Nepriklausomybės metų.

Kauno kunigų seminariją išvydau 1955 metais. Ji jau buvo išgyvenusi pačius sunkiausius Stalino režimo metus, kai klierikai dažnai būdavo tardomi, suiminėjami ir nuteisiami. Iš trijų šimtų klierikų buvo likę tik septyniasdešimt penki. Klierikai jau nesibaimino, jog gali būti suimti, tačiau aplinkui matėsi praūžusio uragano palikti griuvėsiai. Prie Švč. Trejybės bažnyčios riogsojo didelė krūva kėdžių, likusių po vis mažintos ir iš vienu patalpų į kitas mėtytos Seminarijos. Ji glaudėsi pas marijonus, jėzuitus ir dabartinėje Kurijoje. Sklido kalbos, kad reikės keltis į Pažaislį, kur sovietinei valdžiai išvaikius seseris kazimierietes buvo įkurdinta psichiatrijos ligoninė. Seminarijos vadovybė – rektorius K. Žitkus ir prefektas kun. V. Sladkevičius – mus tik ragino rimtai studijuoti ir ruoštis būti gerais kunigais.

Anuomet nediskutavome, ar tinka klierikui rūkyti, ar reikalingas celibatas, ar ne per griežta Seminarijos regula, kodėl rytais ir vakarais reikia prausti tik šaltu vandeniu, nes kažkodėl viskas buvo labai aišku. Gyvenome dvidešimt šeši pirmakursiai vienoje salėje, tarsi kareivinėse ar lageryje. Tą aiškumą tikriausiai sukūrė sunkus laikotarpis, kuris, drįstu tvirtinti, Seminarijai ir Bažnyčiai buvo ne tik išbandymų, bet ir Dievo palaimos metai. Iš tų septyniasdešimt penkių klierikų tik vienas kitas užlindęs už kampo patraukdavo cigaretės dūmą. Laisvalaikiu kalbėdavomės apie dvasinį gyvenimą, planavome, kaip dirbsime baigę Seminariją, ir tuose planuose nebuvo vietos nei pinigams, nei automobiliams, juo labiau – su kunigiška tarnyste nesuderinamam gyvenimo būdui. O sovietinė valdžia tuo pačiu metu rezgė savo planus, kaip vis labiau apsunkin-

ti Seminarijos gyvenimą. Sumastė šaukti į sovietų armiją. Klierikai trejiems metams turėdavo palikti *Alma Mater*, bet, tarsi paukščiai pavasari, vėl grįždavo atgal. Kažkada Kauno kariniame komisariate man pačiam tiesiai šviesiai pasakė: „Paimsime tave į kariuomenę, susirasi merginą ir nereikės grįžti į Seminariją“. Patylėjau, nors širdy kirbėjo mintis: „Sugrįšiu“.

Vadovybei ir klierikams sunkiausias išbandymas buvo Seminarijos ardymas iš vidaus. Nepageidaujami vadovai vienas po kito iš Seminarijos būdavo šalunami. Taip ją paliko rektorius kanauninkas Kazimieras Žitkus, prefektas kun. Vincentas Sladkevičius, prefektas Pranas Litvinas ir kiti. KGB dėstytojus ir klierikus nuolat bandė įtraukti į savo voratinklį; gąsdino, jog atsakiusius išvys iš Seminarijos, o už tarnavimą jiems žadėdavo aukso kalnus. Į Seminariją buvo siunčiami net apmokami agentai, kurie tik vaidino klierikus. Nepavydėtina buvo jų padėtis, kai reikėjo kad ir kelis metus vaidinti klieriką – žegnotis, melstis ir laikytis regulos. Kartais išsiduodavo pradėję draugams aiškinti, kad, pavyzdžiui, nereikia melstis. Dievo Apvaizda vedė Seminariją per tą sunkų laikmetį; ji išlaikė bažnytinę dvasią ir parengė Lietuvai daug labai reikalingų kunigų. Ačiū visiems, kurie tuo laikotarpiu ištverė ir išsaugojo savo širdyse ištikimybę Kristaus Bažnyčiai.

Suprantama, jog buvo žaizdų ir praradimų. Seminarija negalėjo išleisti pakankamai kunigų, nes pagal valdžios nustatytą limitą į Seminariją per metus galima buvo priimti vos penkis kandidatus. Ir tai – visai Lietuvai! Anuomet nemanėme, kad ne mažesni išbandymai lauks ateityje. Jie atėjo papūtus gairėms laisvės vėjams. Tiesa, kandidatų į Seminariją pagausėjo, bet atėjusieji ne visada suvokė, o kai kurie galbūt net rimtai nesvarstė, ką reiškia kunigo tarnystė. Per keturiolika laisvės metų perėjome nelengvus išbandymus ir šią dieną sakome: „Ačiū Dievui, kad visa tai praeityje“. Jei pasaulietiniame gyvenime dar iki šiolei daug kas nesuvokia, jog laisvė be atsakomybės yra pati didžiausia nelaimė, tai Seminarijoje, drįstu manyti, šitai jau seniai suvokta. Ne mažiau aišku, kad bažnytinio gyvenimo atsinaujinimas reikalauja ne griauti visa tai, kas buvo šimtmečiais statyta, bet tik gyventi Evangeliją.

Šiandien džiaugiuosi Seminarija, kuri žino, ko siekia ir kur eina. Džiaugiuosi seminaristais, kurie rimtai rengiasi kunigiškajai tarnystei ne kiek nelengvesnėmis sąlygomis kaip ir mes – jų pirmtakai. Mums buvo paprasčiau išgyventi visus persekiojimus ir pažemimus, nes žinojome, kad turime reikalų su Bažnyčios priešu, pasiryžusiu, kaip kartą išsitarė religinių kultų įgaliotinis Pušinis, palikti iš Bažnyčios tik „rožki da nožki“. Šiandien klierikas žiniasklaidoje, ypač internete, randa aibes purvo, pilamo ant Seminarijos, kunigų ir klierikų. Neužtarnauto purvo. Sovietiniais laikais niekas nediršo Seminariją pavadinti „pedofilų kalve“, nors tarp užsiverbavusiųjų ir atsiųstųjų agentų

kartais pasitaikydavo neaiškios orientacijos kandidatu. Seminarijos vadovybei vis reikėdavo ieškoti būdų, kaip atsikratyti šiais pakeleiviais. Menu, kaip valdytojas kan. J. Stankevičius darė vieną operaciją. Pavasarį, išleisdamas mus, seminaristus, atostogų, pranešė, jog keli klierikai yra atleidžiami. Žinoma, nesakė, jog jie – KGB agentai. Apie vieną iš jų kalbėjo: „Jei klierikas nesupranta, kad Katalikų Bažnyčioje reikia gerbti Švč. M. Mariją, tai jam ne vieta seminarijoje“, o apie kitą – „Ne klieriko ir ne mūsų kaltė, jei jo prigimtis pažeista, bet Seminarijoje mokyti jis negali“.

Švenčiant Seminarijos sukaktį, noriu visus padrašinti. Nebijokime nei savo laikmečio pažeminimų, nei išbandymų, nes jei būsime ištikimi Kristui, turėsime dalytis su juo kryžiaus dalia. Juk jis sakė: „Tarnas ne didesnis už šeimininką. Jei mane persekiojo, persekios ir jus“. Bijokime tik vieno – per mažai pasidarbuoti Dievo garbei ir nepadaryti to, ko iš mūsų laukia mūsų Mokytojas Jėzus Kristus. Bijokime neperskaityti laiko ženklų, kviečiančių susitelkti atsakingam darbui ir drąsiai atsiliepti į mirties kultūros mestus iššūkius mūsų Tėvynei ir Bažnyčiai.

„Paaukok paskutinę plytą Prisikėlimo šventovei!“
Amžiaus statybos užbaigimo akcija

Per 2004 metų Kalėdas, gruodžio 26 d. 12 val., Kaune bus konsekruota lygiai prieš 75 metus pradėta statyti Paminklinė Prisikėlimo bažnyčia.

Tačiau dar lieka pastato fasadų apdailos, kolumbariumo įrengimo, aplinkos tvarkymo darbai. Todėl kviečiame tikinčiuosius bei visus geros valios žmones prisidėti baigiant atstatyti mūsų Tautos Šventovę:

– paskambinę telefonu **8 900 70019** galite paaukoti **5 Lt.**

– paskambinę telefonu **8 900 80019** galite paaukoti **10 Lt.**

Kad Jūsų auka būtų įregistruota, paskambinę neskubėkite padėti ragelio – išklauskite ir padėkos žodžius. Šios aukos bus pridėtos prie Jūsų telefono sąskaitos.

Norintys paaukoti didesnę sumą pinigų gali pervesti į VŠĮ „Paminklinės Prisikėlimo bažnyčios atstatymo tarybos“ sąskaitą: **LT927300010076659246, AB bankas „Hansabankas“.**

Raštinės telefonas: (37) 200 883, svetainė internete: kaunas.lcn.lt/parapijos/prisikelimas

Paminklinės Prisikėlimo bažnyčios atstatymo taryba

Kun. Robert J. Daly SJ

AUKA – KELIAS Į VELYKŲ SLĖPINĮ

„Ar sužinojote, kas yra auka?“ – klausia klebonas ką tik tikybos mokytojos į priekinius bažnyčios suolus atvestų mokinių. „Taip, – drąsiai atsakė jie, – auka reiškia atsisakyti to, ką myli“. Aš nusivylęs sudejavau, bet klebonas džiaugsmingai patvirtino teiginį ir pasisuko į altorių, norėdamas pradėti švęsti Mišių auką (lotyniškai: *sacrificium*). Tai vyko parapijėje Vokietijos bažnyčioje prieš keletą metų, bet galėjo atsitikti daugybėje bažnyčių visame pasaulyje. Kai kalbama apie auką, aišku, kad tai viena iš labai menkai suprantamų sąvokų – net tarp geriausių mokytojų ir katechetų.

Auka paprastai apibūdinama kaip „sunaikinama arba suvalgoma dovana Dievui“. Ji atspindi vidinį aukojimąsi ir atsidavimą Dievui, jos tikslas – pripažinti Dievo visagalybę, susitaikinti su Dievu, dėkoti už palaimą ar jos prašyti. Visai neblogai apibūdinta. Gali būti, kad dauguma žmonių taip mano ir supranta žodį „auka“. Bet kaip krikščioniškosios aukos aprašymas – šis tiesiog kenksmingas. Kodėl? Mat mus kviesdamas į Velykų slėpinį Jėzus panaikino šios rūšies auką.

Pasaulio religijų auka, kur sunaikinama dovana ar atnaša yra esminė aukos savybė, negali būti pritaikoma Kristaus aukai ir krikščioniškajai aukai, nes yra visiškai atvirkščiai. Iš esmės, toks palyginimas reikštų, kad nekrikščioniška auka paaiškina krikščioniškosios aukos reikšmę. Pavyzdžiui, 16 a. polemikose aiškindami, kas yra „Mišių auka“, katalikai stengėsi įrodyti, o protestantai paneigti, kad Eucharistijos šventime auka tikrai sunaikinama. Apgailėtina, kad abi pusės ne nuo to galo pradėjo ir klaidingą klausimą kėlė. Nei vieni, nei kiti nepradėjo nuo to, nuo ko turėjo pradėti – nuo pirmųjų krikščionių, pradėjusių taikyti aukos sąvoką kalbant apie Kristų, krikščionišką gyvenimą ir Eucharistiją.

Kaip galima auką suprasti savitai, kaip Kristaus įvykį ir mūsų kelią į Velykų slėpinį? Krikščioniškasis atsakymas pradedamas nuo krikščionybės tikėjimo branduolio – Švč. Trejybės slėpinio – ir nuo Eucharistijos, krikščionybės centrinio veiksmo.

Auka Trejybės požūriu

Krikščioniškoji auka turi tris susietus vyksmus. Ji prasideda ne nuo mūsų, bet nuo save aukojančio Dievo Tėvo, dovanojančio Sūnų. Antrasis vyksmas yra Sūnaus visiškai laisvas ir visuotinis meilingas atsiliepimas savo žmogiškumu. Trečiasis vyksmas – ir tik čia krikščioniškoji auka tampa tikra, – kai žmonija Dvasioje įtraukiama į Tėvo ir Sūnaus save aukojantį, save dovanojantį ryšį.

Tai krikščioniškosios aukos esmė. Visa kita – sudedamosios dalys. Kadangi Dievo meilė kaip tik reiškiasi per tas daleles, į jas ir pažvelkime.

Pirmasis vyksmas yra Tėvo pasiaukojimas. Turime vis sau priminti, kad niekas neprasideda nuo mūsų; viskas prasideda nuo Dievo. „Meilė – ne tai, kad mes pamilome Dievą, bet kad Jis mus pamilo ir atsiuntė savo Sūnų“ (žr. 1 Jn 4, 10). Iš Dievo prasideda Tėvo pasiaukojimas dovanojant Sūnų. Tai Tėvas, duodantis save, o ne „atiduodantis, ką myli“; ir, svarbiausia, tai nėra kažkas, ką Tėvas dėl Sūnaus padaro. Kadangi visos krikščioniškosios aukos tuo prasideda, auka niekad nėra kažko atsisakymas, juo labiau tai, ką kas nors dėl kito padaro. Jeigu taip būna, auka nėra krikščioniška. Kas tarp Tėvo ir Sūnaus įvyksta, yra visiškai laisvas, visiškai meilingas, visiškai bendras savęs atidavimas. Patriarchalinėse kultūrose „aukos“ samprata leido suvaržyti moteris; jos teisėtai atmeta tokią „aukos“ sąvoką, nes ji visai nekrikščioniška.

Antrasis vyksmas – Sūnaus pasiaukojantis „atsiliepimas“ savo žmogiškumu ir Šventosios Dvasios galia. Rašau „atsiliepimas“ kabutėse, nes kalba gali ir užslėpti, ir atidengti. „Atsiliepimas“ turi priešingybę ar iššūkio atspalvį. Bet nieko tokio nėra visuotiniame, sutartiniame save atiduodančiame Tėvo ir Sūnaus ryšyje. Tai žinome iš mūsų žmogiškosios meilės patirties, net ir iš filmų bei literatūros. Kai tikra žmogiška meilė artėja prie pilnatvės, bet koks priešiškas ar iššūkis nyksta, ir abu vis labiau tampa viena. Žodis „žmogiškumu“ primena mums scholastinį mokymą, kad Jėzaus žmogiškasis gyvenimas yra mūsų išganymo instrumentinė priemonė arba „vyrius“. Visa tai, aišku, apima Kristaus prisikėlimą ir Šventosios Dvasios atsiuntimą. Bet kadangi krikščionys paprastai Kristaus auką sieja su jo kančia ir mirtimi ant kryžiaus, turėtume iš arčiau į tai pažvelgti.

Dabar būtume gundomi svarstyti atvirkščiai – tai yra leisti nekrikščioniškai aukos sampratai (kur akcentuojamas aukos sunaikinimas) – aiškinti ir drauge nuslėpti gilesnę Kristaus aukos reikšmę. O Kristaus mirtyje galima rasti daug sąsajų su kitų religijų aukomis, pvz., materiją, veikėjus ir gavėjus.

Šitai atvirkščiai svarstant, sutelkus dėmesį į sunaikinamą atnašą, aukos materiją būtų nukankintojo Jėzaus kūnas. Tačiau iš vidaus, kaip Švč. Trejybės veiksmas, pirminė aukos materija (čia šis žodis vartojamas sąlygiškai) yra tobulai laisva, pasiaukojanti, save atiduodanti Dvasia, Sūnaus meilė Tėvui ir mums. Štai Kristaus aukos galutinė ir esminė reikšmė; tradicinė teologija aiškina ją kaip nekruviną auką ar sakramentinį buvimą Eucharistijoje.

Nuosekliai imant, kryžiaus aukos veikėjai būtų romėnų ir žydų pareigūnai arba pats Jėzus, „vykdantis“ savo mirtį, ar Tėvas, kuris „nepagailėjo savo Sūnaus“ (Rom 8, 32). O Mišių aukos veikėjai būtų apeigų tarnai (po liturginės reformos įskaitant ir susirinkusią bendruomenę). Tačiau žvelgiant į Švč. Trejybės veiksmą, veikėjai yra Švč. Trejybė, o tada liturgijai susirinkusi bendruomenė, kaip konkreti istorinė Kristaus Kūno tikrovė dabar, šiuo metu, šioje vietoje, Dvasios galia patvirtinanti savo sandorinį, santuokinį ryšį su Dievu.

Ir pagaliau, kas būtų aukos vyksmo gavėjai? Prieš daugiau nei 2000 metų graikų filosofija teigė, kad visiškai nesąmonė stengtis ką nors Dievui aukoti. Kai į Kristaus auką ir Mišių auką žiūrime kaip į Švč. Trejybės veiksmą, matome, kad tikrai nėra gavėjų. Joks daiktas niekam nedovanojamas.

Liturgijos teologo Edwardo Kilmartino SJ ir antropologo Rene Girard'o teigimu, tai, ką Dievas vykdo Jėzuje Kristuje, panaikino įprastą pasaulio religijų aukos sąvoką.

Trečiasis vyksmas – tikinčiųjų pasiaukojimas. Šiuo vyksmu krikščioniškoji auka tampa tikra (aišku, neatskiriamai nuo Kristaus aukos). Štai vėl žodžiai uždengia ir atidengia. Tiksliau, tai ne tikinčiųjų veikimas, o tai, kas jiems atsitinka, kai tos pačios Jėzuje buvusios Dvasios galia jie įtraukiami į visiškai laisvą, visiškai meilingą, visiškai save atiduodančią sutartinę Tėvo, Sūnaus ir Dvasios meilę. Taip būna ir su žmogiška meile. Mes įsimylėjimą patiriame ne kaip savo pačių veiksmą, bet kaip mus paveikiančią vyksmą, ištraukiantį mus iš savęs ir perkeliančią – kad ir neilgam – į visuotinio pasitenkinimo būseną, kuri yra dangaus karalystė.

Auka ir Eucharistija

Norėdami Eucharistiją – Mišių auką – suprasti, turėtume, kaip Edwardas Kilmartinas siūlo, suvokti ją kaip santuokos apeigas. Dėmesys nukreiptinas į Bažnyčios ir jos dieviškosios sandoros Sutaukimo susitikimą. Suvokdami Eucharistiją kaip santuokines apeigas, lengviau suvoksime ryšį tarp Eucharistijos ir mūsų kasdienio gyvenimo. Lygiai kaip santuoka, kuri užsibaigtų tik pačiomis sutuoktuvų apeigomis, nebūtų tikra santuoka, taip ir Eucharistija, pasibaigianti bažnytinėmis apeigomis, niekad netampa tikra Eucharistija.

Apgailėstautina, kad konkretus Eucharistijos šventimas ir uždengia, ir atidengia joje vykstantį ar vykiantį slėpinį. Čia turime vėl pažvelgti į komponentus.

Iš visų senųjų ir šiandieninėms įtaką darančių Eucharistijos maldų (nuo dėkojimo giesmės – prefacijos – iki didžiojo Amen) aišku, kad veiksmis bei žodžiais apeigų pirminis veikėjas yra liturginė bendruomenė. Vadovaujantis liturgijai niekad nekalba savo vardu, niekad nekalba lyg atskiras nuo bendruomenės ar kaip tarpininkas tarp Dievo ir bendruomenės.

Šioje maldoje susirinkusi bendruomenė Šventosios Dvasios galia per Sūnų kreipiasi į Dievą Tėvą. Ji prasideda šloviniu ir padėka už sutvėrimą, sandorą ir atpirkimą, kildama aukštyn it koku *crescendo*, kai vadovaujantis kartoja Jėzaus, įsteigiančio Eucharistiją tą naktį prieš savo mirtį, žodžius. Be galo svarbu tai, kad šie žodžiai nėra veikiantieji. Tai, kas vyksta, vyksta ne „kunigo veiksmu“, anot populiarios giesmės žodžiu, o veikiant Šventajai Dvasiai. Tai kas gi iš tikrųjų vyksta – ne tik tuomet, kai kartojami Eucharistiją įsteigiantys Jėzaus žodžiai, bet ir per visą Eucharistijos vyksmą bei maldą?

Vyksta du susiję perkeitimai. Bendruomenė meldžia Šventąją Dvasią ateiti ir pašventinti tiek duonos bei vyno dovanas, tiek ir pačią bendruomenę. Tikėdama, kad bendruomenės perkeitimas bent prasidėjo – pilnatvė bus tik laikų pabaigoje – bendruomenė meldžiasi už Bažnyčios bei pasaulio reikmes, tada ruošiasi artintis ir priimti tai, kas, pasak šv. Augustino, ji jau pati yra – Kristaus kūnas.

Kai klausiamo, kodėl šie perkeitimai vyksta, labai aišku, kad duonos ir vyno perkeitimas į Kristaus kūną yra ne sa-

vitikslis veiksmas, bet atliekamas bendruomenės labui, kad ji būtų perkeista į tikrą ir gyvą Kristaus kūną. Viso vykimo tikslas nėra tik tai, kad eucharistinis Kristus kūnas būtų ant šio ar kito altoriaus. Tikslas – bendruomenei būti vis labiau perkeistai į bažnytinį Kristaus kūną, arba, kaip čia aiškinome, būti vis artimiau įtraukiamai į visiškai laisvą, visiškai meilingą, visiškai save atiduodančią sutartinę Tėvo, Sūnaus ir Šventosios Dvasios meilę. Be šito eucharistinis buvimas neturi reikšmės.

Sielovadinis siūlymas

Jeigu krikščioniškoji auka reiškia būti įimtiems į visiškai laisvą, tobulai save atiduodančią sutartinę Tėvo, Sūnaus ir Dvasios meilę, ar turėtume vartoti žodį „auka“, turintį tiek neigiamų prielaidų, visai slepiančių šią nuostabią tikrovę? Bet negalime to žodžio išbraukti. Tai prieš kelis dešimtmečius tvirtino ir Davidas N. Poweris OMI. Siūlau pirmiausia pasitelkti žmonių turimą tikros krikščioniškos aukos patirtį ir tik tada prireikus tą žodį vartoti.

Tik patyrę pasiaukojančią meilę – tėvų, slaugytojų, sutuoktinių, mokytojų ar bičiulių – gali įsivaizduoti, kokia yra Dievo pasiaukojanti meilė. Pradėdami nuo tokios patirties, nuo žmogiškų ir mums visapusiškos žmogiškos laimės nuojautą teikiančių išgyvenimų, tvirtiname, kad krikščioniškoji auka jau vyksta žmonių gyvenime, nevartodami to žodžio. Dar niekam nesakius, jie jau žino, kad tai gyvenime – ir žmogaus viltyje – gražiausia. Suvokdami, jog kančia praeina, o meilė išlieka, jie lengviau supras sunkius ir skaudžius dalykus, lydinčius pasiaukojančią meilę. Jie supras, kad save atiduodanti meilė – ir ne ją lydinti kančia – yra Kristaus aukos esmė. Jie žinos, kad save kitiems atiduodanti meilė yra jų pačių aukos esmė. Tada aukos reikšmė bus atskleista.

Parengė kun. A. Saulaitis SJ

Kun. Robert J. Daly SJ, buvęs Theological Studies redaktorius, Boston College universiteto (JAV) teologijos profesorius emeritas. „America“, 2003 05 12, p. 14–17, www.americamagazine.org

Kun. Vaclovas Aliulis MIC

Apie lietuviškuosius Biblijos vertimus¹

Reikalas versti šventuosius raštus

Dievo įkvėpimu surašyti šventieji raštai turi galioti įvairioms tautoms ir visokiais laikais, todėl neišvengiamai reikia versti, kai juos priima nauja tauta arba kai pasensta ir miršta pati toji kalba, kuria jie buvo parašyti. Į Kanaano žemę iš Egipto atėjusios izraelitų giminės sukūrė sau hebrajų kalbą, savotišką kanaaniečių ir aramėjų kalbų junginį. Ta kalba buvo vartojama iki Babilonijos tremties, ir ją parašyta didžioji dauguma Senojo Testamento knygų. Tremties metais įvyko lūžis, izraelitai (nuo tol vadinami žydais) priėmė Artimuosiuose Rytuose labiausiai paplitusią aramėjų kalbą, o hebrajiškoji liko Šventraščio, mokslininkų kalba. Kai sugrįžus iš tremties buvo atstatyta Šventykla, Rašto mokymas Ezra su įleitais visą dieną nuo pakylės skaitė susirinkusiai tautai Šventąjį Raštą hebrajiškai ir čia pat vertė aramėjiškai. Beje, Egipte pasklidusiems žydams, užmiršusiems protėvių kalbą, jų mokslininkai išvertė Senąjį Testamentą į to meto kultūrinę graikų kalbą. Tai vadinamasis 70-ties vertėjų darbas – *Septuaginta*.

Senieji krikščioniškieji Biblijos vertimai

Kai priėmė krikščionybę sirai, armėnai, gruzinai, IV amžiuje imta versti Šv. Raštą į šių tautų kalbas. Vakarų Romos imperijoje vis labiau įsigalint lotynų kalbai, radosi vadinamasis Senasis vertimas į šią kalbą – *Vetus Latina*, gerokai netobulas. Didis mokslininkas ir Šventojo Rašto mylėtojas šv. Jeronimas nuvyko į Šventąją Žemę, iš žydų mokslininkų išmoko hebrajiškai (jau pirmiau tobulai mokėjo graikiškai) ir puikiai išvertė visą Senąjį ir Naująjį Testamentą į vadinamąją Liaudies lotynų kalbą – *Versio Vulgata*. Tūkstantį metų su viršum Vakarų Europoje lotynų kalba buvo mokslo bei kultūros kalba. Visa (negausi) šviesuomenė ją mokėjo ir galėjo skaityti vienuolių perrašinėjamą Bibliją. Pramokusi tą kalbą ir žemesnioji dvasininkija gebėjo liaudies kalba aiškinti Šventojo Rašto, ypač evangelijų, skaitinius. Prof. Zigmas Zinkevičius yra radęs sename (XIV–XV a.) Vilniaus pranciškonų bažnyčios mišiose virš lotyniško teksto užrašyta retesnių lietuviškų žodžių.

Didysis posūkis su Reformacija

Dr. Martynas Liuteris ir kiti XVI a. katalikybės reformatoriai pasiryžo padaryti Šventąjį Raštą prieinamą ne tik šviesuomenei, bet ir kiekvienam tikinčiajam, todėl stropiai ėmėsi versti Bibliją į tautines kalbas. Pats Martynas Liuteris parengė jos vertimą gyva, vaizdinga ir suprantama to meto vokiečių kalba. Nemažai liuteronybę priėmusių tautų pasakui versdavo į savąsias kalbas nebe iš hebrajų, graikų, lotynų kalbų, o iš vokiškosios Liuterio Biblijos.

Liuteris iš tiesų nebuvo pirmasis vertėjas. Iki jo priskaičiuojama 18 vokiškų Biblijos vertimų, bet jie likdavo rankraš-

čiuose, kolei nebuvo spaudos. Reformatorių laimė, kad prieš kelias dešimtis metų buvo išrasta spauda. Jonas Guttenbergas kaip pirmąją knygą išspausdino lotyniškąją Vulgatą (1455), o reformatoriai nedelsdami ėmė spausdinti naujus Biblijos vertimus į tautines kalbas.

Pirmieji lietuviški vertimai (daugiausia protestantų)

Dar prieš spaudos išradimą Lietuva savaip yra prisidėjusi prie pirmojo Biblijos vertimo į lenkų kalbą (1453–1461): jį užsakė ir globojo iš Rytų Lietuvos kilusi karalienė Sofija Alšėniškė, Jogailos žmona, šv. Kazimiero senelė. Kaip jau minėta, į lietuvių kalbą Evangelijos tekstus tik žodžiu versdavo pamokslininkai. Raštu versti pirmieji suskato evangelikai liuteronai. Jau Martynas Mažvydas į savo Katekizmą (1547) įdėjo dviejų psalmių vertimą. Baltramiejaus Vilento parengtas evangelijų ir epistolių (apaštalių raštų) sekmadieniams ir šventėms rinkinys buvo išleistas 1579 m. (Vilniaus universiteto įkūrimo metais). Žemaičių kapitulos kanauninko Mikalojaus Daukšos parengta atitinkama katalikų knyga *Postilla*, išleista 20 metų vėliau, turtingesnė tuo, kad pateiktos ir plačios homilijos.

Toliau ilgai Biblijos vertimais pirmavo broliai protestantai. Prūsų kilmės pastorius Jonas Bretkūnas išvertė visą Bibliją (baigė 1590), kuri nebuvo išspausdinta, tik plito nuorašais. Lietuvos evangelikų reformatų vadovybė buvo nepatenkinta Samuelio Boguslavo Chylinskio vertimu (1667–1669), ir jo spausdinimas Londone nutrūko. Visas Naujasis Testamentas pirmąkart išleistas Karaliaučiuje 1701 m. (vertė Samuelis Bytneris), o išsisa lietuviška Biblija pasirodė taip pat Karaliaučiuje 1735 m. Vertėjų pastorių grupei vadovavo Jonas Jokūbas Kvantas (*Quandt*) ir Jonas Berentas, tad paprastai vadinam Kvantto Biblija. Iš pavardžių matyti, kad vertėjai nebuvo etniniai lietuviai, bet tarp lietuvių gyvenę ir jų kalbą išmokę. Paskui vertimą tobulino lietuviai Liudvikas Rėza ir Fridrichas Kuršaitis. Rėzos-Kuršaičio vertimas per du šimtmečius, iki pat XX a. vidurio, buvo porą dešimčių kartų pakartotinai spausdinamas ir vartojamas lietuvių protestantų bažnyčiose ir namuose.

Katalikų lietuviškųjų vertimų vėlavimas

Kadangi XVI a. Vakarų krikščionija suskilo, paskelbus Bibliją vieninteliu tikėjimo šaltiniu, atmetant autoritetinę Bažnyčios mokymą bei Šventąją Tradiciją, Tridento Susirinkimas uždraudė katalikams skaityti Vyskupų nepatvirtintus Biblijos vertimus ir be katalikiškų komentarų. Taigi Lietuvos katalikiškoji visuomenė nesinaudojo Karaliaučiuje leidžiamais brolių protestantų vertimais ne tik dėl svetimo gotiško šrifto, bet ir dėl šio draudimo. Katalikų dvasininkija tenkinosi sekmadieniais bei šventėmis skaitomų Evangelijos ištraukų leidiniais. Jėzuito Jono Jaknavičiaus 1637 m. baigtos rengti *Ewangelię polskie y litewskie* buvo Vilniuje leidžiamos dešimtis kartų ir skaitomos bažnyčiose iki pat XX a. pradžios; jų kalba patobulinta 1705 m. ir buvo tobulinama vėliau². Kai Vakarų ir Vidurio Europos šalyse vienas po kito leisti nauji arba kartojami ankstesni protestantų ir katalikų Biblijos vertimai, Didžiojoje Lietuvoje buvo tenkinamasi tuo, kad dvasininkai, aristokratai ir visa šviesuomenė mokėjo lenkiškai, o ta kalba netrūko katalikiškų Biblijos vertimų: garsusis jėzuito Jokūbo Wujeko vertimas paskelbtas jau 1599 m. ir vėliau kartojamas.

Pagaliau 1816 m., t. y. 111 metų po Bytnerio NT, Vilniuje pasirodė Žemaičių vyskupo Juozapo Arnulfo Giedraičio išverstas visas Naujasis Testamentas. Jis buvo išleistas su Rusijos Biblijos draugijos parama, be komentarų, taigi pažeidžiant Tridento Susirinkimo taisykles, bet kadangi vertėjas – vyskupas, tai buvo bažnytinės vyresnybės toleruojamas.

Po Giedraičio rūpinosi versti Šv. Raštą garsūs vyskupai. Motiejus Valančius išvertė Dovydo psalmes, Antanui Baranuskui mirtis sutrukdė baigti daugiau negu įpusėtą visos Biblijos vertimą.

Pirmąjį katalikišką viso Šventojo Rašto vertimą su plačiu komentaru parengė kanauninkas, Žemaičių vyskupijos seminarijos profesorius Juozapas Skvireckas, vėliau Kauno arkivyskupas. Vertimas išleistas Kaune šešiais tomis: pirmasis 1911-aisiais, paskutinis 1937 m., t. y. 202 metais vėliau už vadinamąjį J. J. Kvantto vertimą, išėjusį Karaliaučiuje 1735 m. J. Skvirecko versta NT sulaukė bent penkių laidų Lietuvoje ir išeivijoje, o visas Šv. Raštas pakartotas Romoje apie 1955 m. ir Vilniuje, Pasaulinės literatūros serijoje, apie 1988 m.

Gausus vertimų derlius XX a. antrojoje pusėje

XX amžiuje tolydžio augo susidomėjimas Biblija įvairiausiose kraštuose, ne vien tikinčiųjų, bet apskritai mąstančių žmonių gretose. To amžiaus antrojoje pusėje lietuvių išeivijoje pasirodė keli dr. Algirdo Jurėno (sekmininko) NT ir Psalmyno leidimai, o 2000 m. ir visa Biblija su mokslingu aparatu, taip pat Kosto Burbulio (metodisto) visos Biblijos vertimas (12 tomelių) su pirmuoju protestantišku maldingu komentaru ir liuteronu Alfredo Vėliaus išversta Biblija, sekanti Rėzos-Kuršaičio kalba bei stilistika. Tuo pat metu Katalikų Bažnyčia padarė ryžtingą posūkį, Vatikano II Susirinkime pareikalavusi Šventuoju Raštu grįsti ir teologiją, ir maldingumo gyvenimą, taip pat paraginusi katalikus jo vertimo ir skleidimo darbe bendradarbiauti su krikščionimis nekatalikais.

Ekumeninis bendradarbiavimas gražiai rutuliojasi Lietuvoje, daugiausia per Lietuvos Biblijos draugiją. Jo vaisius – ekumeninė Biblija, išėjusi iš spaudos prieš 5 metus (ji netrukus bus pakartota naujai sumaketuota). Šventųjų knygų vertimus parengė katalikų dvasininkai kun. Česlovas Kavaliauskas (1972, 1984) bei prel. Antanas Rubšys (1991–1995, 1998). Ką tik pasirodžiusioje Keturių evangelijų sinopsėje (tai iš viso pirmas tos rūšies leidinys lietuvių kalba) evangelijų tekstai paimti kaip tik iš minėtojo ekumeninio Biblijos leidimo. Manyčiau, laukiamasis naujas ekumeninės Biblijos leidimas ar Sinopsė galėtų būti tinkamas paminklas Biblijos draugijų sąjūdžio 200-osioms metinėms pagerbti.

Vilnius, 2004 12 10

¹ Pranešimui panaudota autoriaus straipsnio „Nuo fragmentų iki Ekumeninės Biblijos“ medžiaga, išspausdinta knygoje *Biblija Lietuvos dvasinėje kultūroje*. Vilnius, 2003, p. 7–14.

² Žr. Milda Lučinskienė. Jonas Jaknavičius – pirmasis katalikiškų Evangelijų vertėjas, in: *Biblija Lietuvos dvasinėje kultūroje*. Vilnius, 2003, p. 68–84.

Popiežius priėmė naująjį Lietuvos ambasadorių

Gruodžio 6 d. popiežius Jonas Paulius II audiencijoje priėmė skiriamuosius raštus įteikti atvykusi naująjį Lietuvos Respublikos ambasadorių prie Šventojo Sosto Algirdą Saudargą. Ambasadorius A. Saudargas atvyko į Romą 2004 metų lapkričio 16 d., pakeisdamas nuo 1992 m. Lietuvos Respublikos ambasadoriaus prie Šventojo Sosto pareigas ėjusį ambasadorių Kazį Lozoraitį. Ambasadorius K. Lozoraitis oficialiai atsisveikino su popiežiumi Jonu Pauliumi II 2004 m. lapkričio 18 d.

Popiežiaus Jono Pauliaus II kalboje, įteiktoje naujam Lietuvos ambasadoriui A. Saudargui sakoma: „Pone Ambasadoriau, maloniai prašau perduoti mano nuolatinei ir nuoširdžią pagarbą Jūsų šalies, kurioje turėjau džiaugsmą apsilankyti 1993-ųjų rugsėjį, vadovams. Noriu užtikrinti, kad kasdieninėje maldoje prisimenu visus lietuvius, su kuriais mane sieja kultūriniai ir dvasiniai saitai“. Popiežius teigė, kad ambasadoriaus atvykimas jam priminė „daugelį ryšių su lietuvių tauta, kurios permainas Apaštala Sostas nenusuto rūpestingai sekti per visą ilgą ir sudėtingą jos istoriją“. „Šventojo Petro Įpėdinio misijos dalis palaiakyti tikinčiuosius įvairiuose pasaulio kraštuose ir tuo pačiu metu nuolat priminti bendrąsias vertybes, kuriomis galima grįsti teisingos ir vieningos visuomenės gyvavimą. Šventasis Sostas, remdamasis amžių patirtimi, liudijančia, kad visuotinės moralės normos užtikrina saugų pilietinį tautų sugyvenimą, nenuilstamai gina tautų teises iškilti į istorijos sceną su savo ypatumais, gerbiant kiekvienos tautos teisę į laisvę“, – rašoma popiežiaus kalboje.

„Žinau, kad kultūrinėje ir socialinėje kaitoje, kurią šiuo laikotarpiu išgyvena Jūsų Tėvynė, būtina pabrėžti jos krikščioniškas šaknis, iš kurių ilgus amžius tautos dau-

guma sėmėsi sau gyvybės. Man rūpi dar kartą palinkėti Lietuvos piliečių atstovams, kad semtūsi jėgų iš Tautos istorijoje glūdinčio kilnaus žmogiškumo ir evangelinių idealų paveldo bei nuoširdžiai išipareigotų kurti laisvą visuomenę, grįstą tvirtais etiniais ir moraliniais pagrindais. Šioje perspektyvoje raginu katalikus, sudarančius didžiąją gyventojų dalį, bendradarbiauti su visais geros valios žmonėmis siekiant išvengti, kad ir Lietuvos visuomenė būtų stipriai paveikta supasaulėjusio ir vien malonumų siekiančio gyvenimo būdo ir jo pražūtingų kerų. Tikintieji, suprasdami, kad neužtenka kovoti vien su blogio pasekmėmis, tesiryžta žengti kartu su tais, kurie tinkama įstatymų leidyba ir subalansuotu elgesio stiliumi skatina šeimos ir gyvybės gynimą nuo pat jos prasidėjimo iki natūralios mirties“, – rašo Šventasis Tėvas.

Popiežius taip pat pasidalija savo asmeniniu džiaugsmu dėl Lietuvos įstojimo į Europos Sąjungos tautų bendriją. Jis linki: „Tegul Dievui padedant šis žemynas suranda būdus ir kelius vaisingo bendradarbiavimo atmosferoje kurti taiką ir visuotinę gerovę, gerbiančią visas kultūras ir visų tautų teisėtą teises, siekiant visų žmonių ir visos Europos, nuo Atlanto iki Uralo, klestėjimo“.

Šventojo Tėvo laiške toliau kalbama apie Apaštala Sosto pasirengimą bendradarbiauti siekiant tarptautinės bendrijos gerovės. Laiškas baigiamas apaštališkuoju palaiminimu visiems Lietuvos žmonėms.

150-osios Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos metinės

(KAP) Gruodžio 8 d. Šv. Petro bazilikoje iškilmingai paminėtos 150-osios Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo dogmos metinės. Šventasis Tėvas ta proga prašė Dievo Motinos užtarimo melddamas pasaulio tautoms taikos. Pamoksle popie-

žius pabrėžė, kad tikėjimo tiesa apie Marijos nekaltąjį prasidėjimą yra „didis slėpinys“, kviečiantis tikinčiuosius jį kontempliuoti, o teologus – svarstyti. Dievas amžinybėje numatė „malonės pilnąją“ Mariją ir ypatingu būdu palaimino ją dar prieš laikų pradžią. Žvelgiant į išganingąją Jėzaus mirtį Marija buvo apsaugota nuo gimtosios ir bet kurios kitos nuodėmės. Todėl ji yra vilties ženklas visiems žmonėms.

Pagrindinis Mišių celebrantas buvo popiežiaus vikaras Romos vyskupijai kardinolas Camillo Ruinis, tą dieną minėjęs kunigystės 50-metį.

Tos pačios dienos pavakare per tradicines pamaldas prie Marijos Nekaltojo Prasidėjimo garbei pastatytos kolonos Ispanijos aikštėje Šventasis Tėvas prašė Marijos pagalbos kuriant pasaulį, kuriame saugoma gyvybė, draudžiamas bet koks smurtas ir kur visi siekia taikos.

Kardinolas Ratzingeris įspėja dėl laicizmo pavojaus

(KAP) Gruodžio 3 d. kardinolas Josephas Ratzingeris, skaitydamas pranešimą Romoje susirinkusiems saleziečių ordino nariams, įspėjo dėl radikaliojo laicizmo keliamos grėsmės. „Padėtis rimta. Radikalus laicizmas gali sugriauti humanizmą“, – teigė kardinolas. Pasak jo, mąstysena, viską suvedanti į materializmą, komerciją ir rinkos galią, atsižada apšvietos epochos laicizmo vizijos ir galiausiai virsta karikatūra. Tokiai mąstysenai priimtinas bet kuris gamtamokslinis tyrinėjimas. Iš šios nuostatos kyla taip pat reikalavimai įvairias žmonių sambūvio formas sulyginti su vyro ir moters santuoka. Tai galiausiai veda prie idėjos, esą kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti lytį.

Kardinolas Ratzingeris kaltino radikaliojo laicizmo atstovus dėl Bažnyčios mokymo iškraipymų. Jis drauge atkreipė dėmesį, kad daug sekuliariosios kultūros atstovų siekia dialogo su Bažnyčia, ieškodami europinės tapatybės.

Popiežius

Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas <i>Spiritus et Sponsa</i> Konstitucijos apie šventąją liturgiją <i>Sacrosanctum Concilium</i> 40-ųjų metinių proga	Nr. 1, p. 2
Jonas Paulius II. Žinia XII Pasaulinės ligonių dienos proga	Nr. 2, p. 2
Jonas Paulius II. Žinia 2004 m. gavėnios proga	Nr. 3, p. 2
Jonas Paulius II. Laiškas viso pasaulio jaunimui XIX pasaulinės jaunimo dienos (2004 m.) proga	Nr. 5, p. 2
Jonas Paulius II. Žinia 41-osios pasaulinės maldos už pašaukimus dienos proga	Nr. 7, p. 2
Jonas Paulius II. Žinia 38-osios pasaulinės visuomenės komunikavimo dienos proga	Nr. 8, p. 2
Jonas Paulius II. Laiškas kunigams 2004 m. Didžiojo ketvirtadienio proga	Nr. 8, p. 19
Jonas Paulius II. Žinia XXV pasaulinės turizmo dienos proga	Nr. 16, p. 2
Jonas Paulius II. Žinia 2004 m. Pasaulio misijų sekmadienio proga	Nr. 18, p. 2
Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas <i>Mane nobiscum Domine</i> vyskupams, dvasininkams ir tikintiesiems Eucharistijos metų (2004 m. spalio – 2005 m. spalio) proga	Nr. 21, p. 2
Jonas Paulius II. Žinia Pasaulinės taikos dienos (2005 m. sausio 1 d.) proga	Nr. 24, p. 2

Lietuvos Vyskupų Konferencija

Lietuvos Vyskupų Konferencijos kreipimasis dėl Dirbtinio apvaisinimo įstatymo projekto (2004 01 16)	Nr. 2, p. 4
Lietuvos vyskupų laiškas Gyvybės dienos proga	Nr. 8, p. 4
Lietuvos Vyskupų Konferencijos kreipimasis dėl rinkimų	Nr. 10, p. 2
Lietuvos Vyskupų Konferencijos kreipimasis dėl pasėlių deklaravimo	Nr. 10, p. 3
Vyskupų laiškas, skirtas Baltijos kelio sukakčiai – rugpjūčio 23-ajai	Nr. 16, p. 3
Vyskupų laiškas Seimo rinkimams artėjant	Nr. 17, p. 2
Lietuvos Vyskupų Konferencijos instrukcija kunigams dėl naujojo laidotuvių apeigyno (2004 08 31)	Nr. 17, p. 3
Lietuvos vyskupų pareiškimas „Dėl nepilnamečių apsaugos nuo seksualinio išnaudojimo“	Nr. 20, p. 3
Ganytojiškasis laiškas pradėdamas švęsti Eucharistijos metus	Nr. 22, p. 2
Eucharistijos metų šventimo Lietuvoje pagrindinės gairės	Nr. 22, p. 4
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	Nr. 6, p. 2
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	Nr. 10, p. 15
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	Nr. 17, p. 5
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	Nr. 20, p. 2
Lietuvos Vyskupų Konferencijos plenarinis posėdis	Nr. 24, p. 5
Baltijos šalių vyskupų susitikimas Taline	Nr. 9, p. 9
Baltijos šalių vyskupų konferencijų pareiškimas	Nr. 9, p. 10

Homilijos

Apsireiškimas Kanoje. 2 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 1, p. 13
Dievo žodžio sambūris. 3 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 1, p. 14
Pranašo pašaukimas. 4 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 1, p. 15
Pašaukimai. 5 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 1, p. 16
Įspėjimas sotiesiems. 6 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 2, p. 11
Priešų meilė. 7 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 2, p. 12
Tikėjimas – išganymo raktas. I gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 3, p. 14
Golgotos antitezė. II gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 3, p. 15
Mylintis „Aš Esu“. III gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 4, p. 16
Išaukštinimas po pažeminimo. IV gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 4, p. 17
Vargingumas gailėstingumo akivaizdoje. V gavėnios sekmadienis (C)	Nr. 5, p. 14
Didysis perversmas. Verbų sekmadienis (C)	Nr. 5, p. 15

Apaštalai liudija prisikėlimą. Velykų dienos Mišios	Nr. 6, p. 10
Tomo patyrimas. II Velykų sekmadienis	Nr. 6, p. 11
Paskyrimas meilės pagrindu. III Velykų sekmadienis	Nr. 7, p. 15
Avinėlis – Ganytojas. IV Velykų sekmadienis	Nr. 7, p. 16
Radikalus atnaujinimas. V Velykų sekmadienis	Nr. 8, p. 17
Dvasios pažadas. VI Velykų sekmadienis	Nr. 8, p. 18
Pašlovinimo šventė. Kristaus Žengimas į dangų (Šeštinės)	Nr. 9, p. 17
Šventosios Dvasios era. Sekminės	Nr. 9, p. 18
Meilė ir viltis. Švenčiausioji Trejybė	Nr. 10, p. 25
Kitoks pasotinimas. Kristaus Kūnas ir Kraujas (Devintinės)	Nr. 10, p. 26
Kryžius – prisikėlimo kelias. 12 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 11, p. 24
Trys pašaukimo pavyzdžiai. 13 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 11, p. 25
Džiugesys dėl misijų. 14 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 12, p. 12
Įstatymas širdyje. 15 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 12, p. 13
Svetingas priėmimas. 16 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 12, p. 14
Išklausyta malda. 17 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 13–14, p. 11
Egoizmo pavojus. 18 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 13–14, p. 12
Ištikimybė pažadui. 19 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 13–14, p. 13
Moteris – Bažnyčia. Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė)	Nr. 13–14, p. 14
Ar maža bus išgelbėtų. 21 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 13–14, p. 15
Nusižeminimas. 22 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 15, p. 10
Kryžiaus mokykla. 23 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 15, p. 11
Nusidėjėlių viltis. 24 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 15, p. 12
Gudrusis prievaizdas. 25 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 16, p. 10
Pomirtinis likimas. 26 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 16, p. 11
Nenaudingi tarnai. 27 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 17, p. 15
Dešimt raupsuotųjų. 28 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 17, p. 16
Ištverminga malda. 29 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 18, p. 13
Muitininko nuteisinimas. 30 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 18, p. 14
Zachiejaus atsivertimas. 31 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 19, p. 7
Dangaus piliečiai. Visi šventieji	Nr. 19, p. 8
Amžinasis gyvenimas. 32 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 19, p. 9
Trys pabaigos. 33 eilinis sekmadienis (C)	Nr. 20, p. 16
Kristaus Karaliaus šventei. Kristus Visatos Valdovas	Nr. 20, p. 17
Dvejopas adventas. I advento sekmadienis (A)	Nr. 21, p. 15
Dievo karalystės šauklys. II advento sekmadienis (A)	Nr. 21, p. 16
Šventojo Jono abejonės. III advento sekmadienis (A)	Nr. 21, p. 17
Juozapo pašaukimas. IV advento sekmadienis (A)	Nr. 21, p. 18
Viešpaties užgimimas. Kristaus Gimimas (Kalėdos)	Nr. 22, p. 20
Šventoji Šeima	Nr. 23, p. 7
Dievas Gelbėtojas. Marija Dievo Gimdytoja	Nr. 23, p. 8
Mūsų žvaigždė. Viešpaties Apsireiškimas	Nr. 23, p. 9
Jėzaus Krikštas. Jėzaus Krikštas (A)	Nr. 24, p. 17
Dievo Avinėlis. 2 eilinis sekmadienis (A)	Nr. 24, p. 18
Ganytojų žodis	
Kardinolo A. J. Bačnio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Sausio 13-osios proga	Nr. 2, p. 13
Kardinolo A. J. Bačnio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Vasario 16-osios proga	Nr. 4, p. 15
Kardinolo A. J. Bačnio laiškas šv. Kazimiero 400-ųjų kanonizavimo metinių proga	Nr. 5, p. 4
Kardinolo A. J. Bačnio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje Kovo 11-osios proga	Nr. 6, p. 12
Vyskupo Jono Kaunecko kalba iškilmingame Seimo posėdyje (2004 03 11)	Nr. 6, p. 13

Kardinolo Achille Silvestrini homilija Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčioje	Nr. 9, p. 19
Kardinolo A. J. Bačbio pamokslas Vilniaus arkikatedroje bazilikoje	
Šv. Kazimiero jubiliejinių metų proga	Nr. 9, p. 20
Kardinolo A. J. Bačbio žodis per Lietuvos radiją ir televiziją įstojimo į ES proga	Nr. 9, p. 21
Vyskupo Jono Ivanausko kalba, pasakyta šalių kandidačių į ES Bažnyčių vardu, uždarant COMECE kongresą Santiago de Compostela	Nr. 9, p. 22
Kardinolo A. J. Bačbio pamokslas prezidento inauguracijos proga	Nr. 13–14, p. 16
Kaišiadorių vyskupo J. Matulaičio pamokslas Žemaičių Kalvarijoje	Nr. 13–14, p. 17
Kardinolo A. J. Bačbio pamokslas Žemaičių Kalvarijoje	Nr. 15, p. 13
Apaštališkojo nuncijaus arkiv. P. St. Zurbriggeno pamokslas Žemaičių Kalvarijoje	Nr. 15, p. 14
Kardinolo A. J. Bačbio kalba Vilniaus arkivyskupijos tikybos mokytojams naujų mokslo metų proga	Nr. 17, p. 17
Kardinolo A. J. Bačbio homilija Teologiniame sielovadiniame simpoziume rengiantis Tarptautiniam Eucharistiniam kongresui	Nr. 21, p. 20
Kardinolo A. J. Bačbio homilija per Aušros Vartų Gailėtingosios Motinos atlaidus	Nr. 22, p. 21
Kardinolo A. J. Bačbio pamokslas Šv. Kazimiero jubiliejinių metų užbaigimo proga	Nr. 22, p. 22
Arkivyskupo Sigitio Tamkevičiaus SJ kalba „Kauno kunigų seminarija istorijos verpetuose“	Nr. 24, p. 19
Kardinolo A. J. Bačbio Kalėdų sveikinimas	Nr. 24, p. 5

Bažnyčios dokumentai

Dievo kulto ir sakramentų kongregacija	
Liaudiškojo pamaldumo ir liturgijos vadovas (ištraukos)	Nr. 2, p. 15; Nr. 20, p. 18
Popiežiškoji Biblijos komisija	
Žydų tauta ir jų šventieji raštai krikščionių Biblijoje (ištraukos)	Nr. 3, p. 17; Nr. 4, p. 19; Nr. 5, p. 16
Dievo kulto ir sakramentų kongregacija	
Instrukcija <i>Redemptionis Sacramentum</i>	
apie kai kuriuos Švenčiausiosios Eucharistijos atžvilgiu paisytinus ir vengtinus dalykus	Nr. 10, p. 4; Nr. 11, p. 2
Katalikiškojo auklėjimo kongregacija, Dvasininkijos kongregacija	
Nuolatinių diakonų ugdymo pagrindinės normos	
Nuolatinių diakonų tarnybos ir gyvenimo vadovas	Nr. 13–14, p. 18; Nr. 15, p. 15; Nr. 16, p. 19
Tikėjimo mokymo kongregacija	
Laiškas katalikų vyskupams apie vyro ir moters bendradarbiavimą Bažnyčioje ir pasaulyje	Nr. 16, p. 12
Popiežiškoji migrantų ir keleivių pastoracijos taryba	
Instrukcija <i>Erga migrantes Caritas Christi</i> (Kristaus meilė migrantams)	Nr. 17, p. 19; Nr. 18, p. 17; Nr. 19, p. 11
Popiežiškoji gyvybės akademija, Pasaulinė katalikų gydytojų asociacijų federacija	
Tarptautinio kongreso „Gyvybę palaikantys gydymai ir vegetacinė būklė: mokslinė pažanga ir etinės dilemos“	
Bendrasis pareiškimas dėl vegetacinės būklės	Nr. 21, p. 21
Tarptautinė katechezės taryba. Suaugusiųjų katechezė krikščionių bendruomenėje	Nr. 23, p. 10

Straipsniai

Doc. dr. S. A. Stasiulevičiūtė, kun. V. Balčaitis	
Kodėl mokyklose nerengiama Pirmajai komunijai ir kitiems sakramentams?	Nr. 1, p. 18
Tikėjimas kaip išganymo pradžia	Nr. 6, p. 14
Arkivyskupas Piero Marini. Liturgijos pastoracija – aktuali užduotis	Nr. 6, p. 18
Ar Dievas kenčia?	Nr. 7, p. 17
Kardinolas Josephas Ratzingeris. Eucharistija, bendrystė ir solidarumas	Nr. 12, p. 16
Kun. Robert J. Daly SJ. Auka – kelias į Velykų slėpinį	Nr. 24, p. 20
Kun. Vaclovas Aliulis MIC. Apie lietuviškuosius Biblijos vertimus	Nr. 24, p. 22

Paskelbtas šventųjų sąrašas *Martyrologium romanum*

(KAP, VIS) Gruodžio 4 d. Vatikane paskelbtas naujas Bažnyčios pripažintų šventųjų bei palaimintųjų sąrašas *Martyrologium romanum*. Lotynų kalba 844 puslapiuose pateikiama biografinių ir liturginių žinių apie 6650 šventųjų, kurių vardai žinomi. Toliau žinyne pateikiama duomenų apie beveik 7400 krikščionių persekiojimo laikų kankinių, kurių vardai ir biografiniai duomenys žinomi tik iš dalies. Sąrašas gerokai patobulintas, palyginti su 2001 m. sudarytu *Martyrologium romanum*. Žymesnių pakeitimų padaryta ankstyvųjų amžių kankinių sąrašė remiantis naujausiais istoriniais tyrinėjimais. Įtraukiant į sąrašą buvo atsižvelgiama ne tik į istorinį šventojo paveikslą, bet ir į istorinį jo kulto pagrindą.

Pavyzdžiui, šventasis Jurgis minimas šventųjų sąrašė nepaisant abejonių dėl istorinio jo gyvenimo pagrindimo, nes yra labai ankstyvų jo kulto įrodymų. Kiti šventieji, pavyzdžiui, Katalonijoje populiarūs šv. Eulalija, dėl naujų istorinių duomenų buvo neįtraukti į šventųjų sąrašą. Pasak Vatikano dienraščio *L'Osservatore Romano*, *Martyrologium romanum* nepretenduoja būti išsamiu šventųjų sąrašū. Šventojo įtraukimas į sąrašą reiškia, kad egzistuoja Bažnyčios patvirtintas to asmens kultas.

Pristatant naująjį *Martyrologium romanum* Šventųjų skelbimo kongregacijos prefektas kardinolas Jose Saraiva Martinsas sakė, kad iš 15 tūkst. Katalikų Bažnyčios šventųjų bei palaimintųjų daugiau kaip dešimtadalį (1345 šventuosius ir 483 palaimintuosius) į altorių garbę pakėlė arba kultą oficialiai patvirtino popiežius Jonas Paulius II.

Bažnyčia siūlo mažinti medikamentų nuo AIDS kainą

(KAP) Pasaulinės kovos su AIDS dienos proga Popiežiškosios sveikatos apsaugos sielovados tarybos pirmininkas kardinolas Javier Lozano Barraganas ragino turtingąsias valstybes sutelkti pastangas kovojant su ŽIV / AIDS. Kardinolas siūlė drastiškai sumažinti antiretrovirusinių medikamentų kainą ir padidinti paramą nuo AIDS nukentėjusioms neturtingoms šalims. Jis taip pat ragino skirti didesnę dėmesį milijonams dėl AIDS likusių našlaičių. Našlaičių dėl AIDS padaugėjo nuo 11, 5 mln. (2001 m.) iki 15 mln., daugiausia Afrikos šalyse.

Kardinolas Lozano Barraganas teigė, kad kertiniai AIDS prevencijos pamatai yra susilaikymas ir atsakinga lytiškumo išraiška. Minint Pasaulinę AIDS dieną ypač atkreiptas dėmesys į moteris ir mergaites, nukentėjusias nuo šios pandemijos. Kardinolas Lozano Barraganas išpėjo: „Juo labiau nukenčia moterys, kurios yra šeimos ir visuomenės šulai, juo didesnis socialinių struktūrų griuvimo pavojus.“

---

*Visus skaitytojus nuoširdžiai sveikiname sulaukusius
Viešpaties gimimo šventės ir Naujųjų metų.*

„Bažnyčios žinių“ redakcija

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKCIŅĖ KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
kun. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lioginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
diak. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2004, „Bažnyčios žinios“
